

DIALÓG

Kresťanský diskusný mesačník

IV. ročník ● 10/2011

Dialóg mladých:
SI KOMPLETNÝ?

CIRKEV alebo ZDRUŽENIA

POČÚVAJ

www.radio7.sk

rádio
rádio pre život

Satelitné a internetové vysielanie pre vás:

- spravodajstvo
- svedectvá zo života
- duchovné úvahy
- kresťanská hudba

Banská Bystrica 107,7 MHz

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie

satelit Astra 3A

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

FÓRUM	4
Z ARCHÍVU	5
PRI ŠÁLKE... s Ľudovítom Strakom	6
NETWORKMARKETING Ondrej Lupták	9
CIRKEV ALEBO ZDRUŽENIA	10
BOŽENA CHORVÁTHOVÁ- ROYOVÁ	20
TAIWANSKÉ ROZPRÁVANIA Miro Moravský	23
BYŤ SOLIDÁRNY Štefan Markuš	26
DIALÓG MLADÝCH Si kompletný?	27

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií) **Individuálne objednávky:** cena + poštovné
PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, špecifický symbol 1011

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Šteško **Šéfredaktor:** Bohuslav Piatko,
bpiatko@internet.sk **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina),
Gabriel Gajdoš (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk **Jazyková úprava:** Anna Matláková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko **Adresa redakcie:** Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, č. tel.: 02 207 11 468
e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk **Vydavateľ:** Media Svatava, spol. s r.o. **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: Foto: MAREK ROHÁČEK **Zadná strana obálky:** Foto: TOMÁŠ TURANSKÝ - Z letných aktivít

Je veľký môj Boh

TATIANA
MÁHRIKOVÁ
(Cirkev
bratská, Žilina)

Milujem rozhovory s deťmi. Ich skepsou nepoznačená logika, realitou nedotknutá fantázia a zmysel pre veci neviditeľné otvárajú aj pre dospelých debatný priestor nevidaných dimenzií. Deti nemajú problém hovoriť o živote, o smrti, o nebi. Nedávno som niektorým rozprávala o mojom rozhovore s priateľkou na tému večného života. Pointa spočívala v jej tvrdení, že je dobrý človek, a preto pôjde do neba. „A máš to dohovorené so šéfom?“ opýtala som sa jej. Nechápavo na mňa pozerala, akože, čo s tým má jej šéf. „Myslím vedúceho v nebi“, pokúsila som sa bližšie špecifikovať. „Nie. Prečo?“, zareagovala nechápavo. V tomto bode rozprávania som sa s obavou pozrela na deti, či stíhajú líniu nášho dialógu. Zdalo sa, že nemali problém. Poistila som to otázkou: „Vy viete na koho myslím, však?“ Zaujímavé, vedeli. Presne. Nebo a Boh v ňom je realita, s ktorou tieto deti rátajú.

Rada sa v myšlienkach vraciam do svojho detstva. Dobré si pamätám, ako som bezvýhradne verila v Božiu moc. Bola som škôlkárka, keď som na pieskovisku stratila koliesko z môjho dreveného nákladiaku. Dosť vážny problém. Vylomené dverka na kabínke ma až tak netrápili, ale bez kolesa sa nedá existovať. Usilovne som sa prehrabávala v piesočnom mori a nič. Slnko zapadlo, prišla tma a nielen že som nevidela, ale už aj mama volala na večeru. Tak to bol životný stres. Čo robiť? Na obzore nikto, kto by mi pomohol. Všetci odišli. Takí sú niekedy kamaráti. Keď som si premietla všetky možnosti riešenia, zostalo mi len jediné, skúsiť poprosiť Pána Boha, či by bol taký láskavý a pomohol, lebo iba on vie nájsť po tme koliesko v piesku. Deti nemajú problém rozprávať sa s Bohom, je pre nich reálny, ba možno reálnejší ako veci miznúce v tme.

Keď už takto rozmýšľam o Bohu, napadá mi jeden verš, ktorý ma vždy držal v istom akčnom napätí: „*Pane, povedz iba slovo a moja duša vyzdravie.*“ Ani si neviem vybaviť iný verš, ktorý výstižnejšie vyjadruje absolútnu Božiu moc riešiť akékoľvek naše problémy a bolesti. Kdekoľvek, kedykoľvek a za akýchkoľvek okolností. Niet tej tmy a niet tej sily, ktorá by mi zabránila prístupu k Bohu. Niet tej prekážky, ktorú by Boh neprekonal jediným slovom. Od detského veku som bola a stále som fascinovaná touto jednoduchosťou. Geniálne veci bývajú veľmi jednoduché. Môj otec mi vždy prízvukoval, keď som sa trápila nad fyzikálnym príkladom, aby som vychádzala z toho najzákladnejšieho, zákona zachovania hmoty a energie. Tak sa pri riešení duchovných hlavolamov vraciam vždy k tomu najpevnejšiemu bodu. Nemenný mocný Boh. Boh, ktorému stačí jediné slovo.

Cez cirkev sa v pravidelných intervaloch prevažujú vlny rôznych zaručene najduchovnejších praktík, ktoré by nás mali dôkladnejšie očisťovať a privádzať do väčšej blízkosti k Bohu. Znova a znova je tu niečo, čo tu ešte nebolo. Nedávno som sa dozvedela, že by sme mali nasledovať vzor istých kresťanov v Južnej Amerike, ktorí sa tri až päť rokov očisťujú od hriechov a rôznych démonov, kým vôbec hovoria o istom posvätení. Iní prechádzajú modulárnymi školami, aby sa vymanili zo zranení z detstva alebo oslobodili z vnútorných bloká, prípadne sa prepracovali k väčšej dokonalosti a mohli sami vyháňať démonov. Iní ponúkajú dni duchovnej obnovy a mystické techniky, ako „preniknúť“ do prítomnosti Boha, ktorý býva v neprístupnom svetle... Asi je vo mne stále kus toho negramotného dieťaťa, ktoré bezvýhradne verí, že „tam“ môže pristúpiť práve teraz, priamo pred samého Boha a požiadať ho o pomoc slovami znamenatými v evanjéliu: „*Pane, povedz iba slovo a moja duša bude uzdravená.*“

Viem komu som uverila a nepotrebujem nijakých zmocňovateľov, aby som udržala istoty, ktoré mi podal Boh. Deti tak rady spievajú pieseň: „Je veľký môj Boh, je silný a mocný, nič nie je, čo neučinil.“ Spievajú, zdvíhajú ruky vysoko, vysoko a stískajú svoje pästičky, aby čo najlepšie vyjadrili Božiu silu a moc. Sú chvíle, keď spievaním tejto piesne bojujem s vlastnou slabosťou. No s istotou viem, komu som uverila. Môj Boh je silný a mocný a je úplne blízko. Veď život s Ním, v ňom a pre Neho je viac o Jeho moci, ako o našej slabosti.

NAPÍSAI STE NÁM

www.mediasvatava.sk

bpiatko@internet.sk

*Ešte stále dostávame do redakcie príspevky, úvahy, názory na tému: **Evolúcia a Stvorenie**, hoci už uplynuli takmer dva roky od besedy, ktorú sme uverejnili v Dialógu. Nebránime sa tejto diskusii, ani príspevkom, či už ide o odborne podložené názory, alebo len názory. Ak je to téma, ktorá viacerých inšpiruje k úvahám, či k napísaniu názoru, nech sa diskutuje. Dovoľujeme si však upozorniť našich čitateľov, že nie každý uverejnený názor je totožný s názorom vedenia redakcie Dialógu.* (šéfredaktor)

AD: NÁBOŽENSTVÍ ZVANÉ EVOLUCE, DIALÓG 6/2011

Zaujal ma vo vašom časopise článok pod horeuvedeným názvom. Myslím si, že je najvyšší čas, aby predstavitelia jednotlivých cirkví začali pracovať na biblickom výklade, aby ho dali na diskusiu a pripomienkovanie. Veď keby sa bolo pracovalo na biblickom výklade už od čias apoštolov, nebol by sa vytvoril priestor na rozvoj ateistických evolučných teórií. V najnovšom výklade katolíckej Biblie som sa stretol s výkladom knihy GENEZIS, v ktorom sa hovorí o „*názoroch ľudí tej doby*“. Písmo sväté je v tomto výklade zredukované, zdegradované na „*názory ľudí tej doby*“. Za takýto výklad by sa nemusel hanbiť ani Darwin s Leninom.

Máme aj nový ekumenický preklad Biblie. Ale načo je nám taký preklad, keď sa v ňom neuvádzajú paralelné texty? Hodí sa taká Biblia na štúdium?

Pán Ježiš sa vyjadril jasne: *Keby ste verili Mojžišovi, verili by ste aj mne!* (Jn 5, 46) Pán Ježiš odobril, potvrdil slová Písma, ktoré sú v knihe Genezis ako slová Božie. Môžeme povedať, že problém môžeme prehodiť. Keby sme verili patriarchom, prorokom, Pánu Ježišovi, apoštolom, verili by sme aj Mojžišovi.

Text Biblie nie je súhrnom názorov ľudí tej doby, ktoré boli zachované ústnym podaním. Abrahám vyrástol v centre chaldejskej ríše, v Úre. Tam dostal vzdelanie. Tam sa

naučil čítať, písať, počítať. Poznal Božie prikázania, ktoré boli obsiahnuté v Z m l u v e d ú h y.

Písmo sväté je kronikou ľudstva. Začal ju písať už Adam. **Kto spochybňuje originalitu slov Starého zákona, spochybňuje aj obsah slov Nového zákona.**

Spochybňovanie Slova Božieho je nástrojom Satanovým. Už Eve položil otázku: Či naozaj povedal Boh...? (Gn 3, 1)

Spochybňovanie Slova Božieho, Biblie cez náboženské spoločnosti sa dá hodnotiť len ako vyšší stupeň ateizácie. Je to zákernejší spôsob, ako cez otvorených ateistov.

Pritom vidíme, že ateistické vedecké hypotézy a teórie prenikli už takmer do všetkých náboženských spoločností. Hypotéza

o veľkom tresku i o evolúcii hovorí o samostvorení.

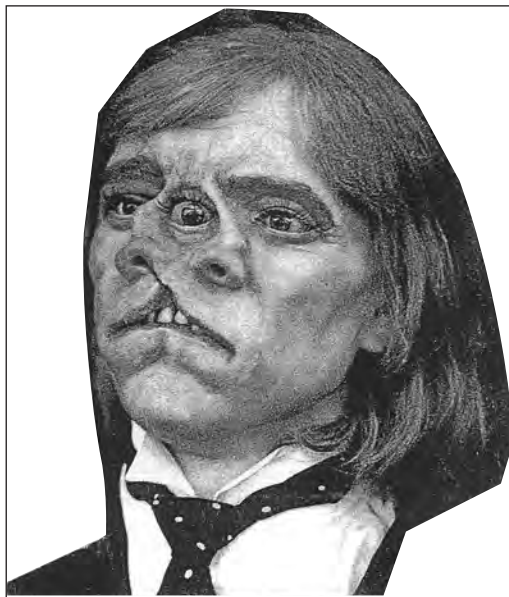
Matematici dokážu vyjadriť číslami pravdepodobnosť určitých javov. No žiaden z nich nedokáže matematicky vyjadriť hranicu, kde sa končí pravdepodobnosť a začína sa hlúposť. Uvediem príklad. Ak 1 robotník vykope jamu za 1 hodinu, tak 3600 robotníkov ju vykope za 1 sekundu? Matematicky to stojí. Ale logicky a prakticky je to nemožné.

V publikácii „*Základy bioenergetiky*“ od Leonarda Peusnera (Alfa 1974) sa na str. 193 uvádza pravdepodobnosť vzniku baktérie E-coli na 1:10²⁵⁴. Toto číslo nemôže zaplniť ani počet elektrónov v pozorovanom vesmíre do vzdialenosti 15 miliárd svetelných rokov. Pravdepodobnosť náhodného vzniku hemoglobínu je 1:20²⁵⁷.

Hospodínove sú nebesia i nebesia nebies! (Dt 10, 14)

V Genezis 1, 1 sa hovorí o stvorení nebies, alebo o tom, že boli stvorené „*nebesia nebies*“. Pojem našich nebies, priestor „*medzi vodami*“ hovorí o stvorení slnečnej sústavy. Netýka sa to celého vesmíru. Keď prišli Božské bytosti do priestoru Zeme, keď ešte Boh Najvyšší nepovedal ani jediné slovo, bola tu Zem a na nej ľadový pancier. Zem bola pustá, sterilná, bez života. Oblasť Zeme bola v takej tme, ako keby dnes zhaslo slnko, mesiac i všetky planéty, ktoré sa nachádzajú iba v priestore medzi vodami.

František Zubaj, nezávislý náboženský aktivista, Hubová

Angličan Bill Dax. Dožil sa 45 rokov, Kde by ho zaradili archeológovia? Vyskytujú sa aj anomálie s dvomi hlavami na jednom krku alebo jednej lebke.

Z ARCHÍVU

MUDr. BOHUSLAV FINDO pochádza z prebudeneckej rodiny Fintďovcov vo Váľkove. Všeobecný internista, gastroenterológ a diabetológ. Začal ako žiak a spolupracovník jedného zo zakladateľov slovenskej internistickej školy, prof. Déreya v Bratislave. Neskôr sa sám stáva tvorcou vlastnej internistickej školy. Ako veľká osobnosť medicíny, lingvistický purista odbornej slovenskej medicínskej terminológie, spisovateľ, autor publikácií pre diabetikov a učebníc vnútorného lekárstva pre zdravotnícke školy, bol aj jedným z iniciátorov, zostavovateľov a autorov statí prvej slovenskej štvorzväzkovej učebnice internej medicíny. Pôsobil na Sliachi vo funkcii primára KLÚ a neskôr, až po dôchodkový vek, zastával funkciu primára interného oddelenia OÚNZ vo Zvolene. Aktívne sa zúčastňoval aj na cirkevnom živote: pri presídľovaní levického zboru z Nyíregyházy aj pri hľadaní cirkvi, do ktorej by vstúpili členovia Modrého kríža po jeho zákaze začiatkom 50. rokov minulého storočia.

Niekedy sa v archívoch nájdu vzácne písomnosti. Listy, ktoré napísal MUDr. Findo Božene Chorvátovej-Royovej (predstavujeme ju v rubrike Osobnosti), sprístupnila redakcii zo svojho archívu Dobroslava Tichá, vnučka Boženy Chorvátovej, lebo, hoci napísané pred polstoročím, majú čo povedať aj nám. O vzťahu pisateľa a adresátky veľa hovorí fakt, že MUDr. Findo oslovuje Boženu Chorvátovú „Milá mamička Chorvátová“, hoci veľmi miloval svojich hlboko veriacich rodičov. Prvý list, ktorý uverejňujeme je zo 4. 12. 1950.

Milá mamička Chorvátová,

Ďakujem Vám za Váš milý list, ktorý mi dobre padol. Spomenul som ho aj na spomienkovom večeri na Vašu sestru Kristínu, ktorý sme mali v sobotu v Jednote. Vždy sa ma tak milo dotýka to ovzdušie, ktorými sú preniknuté knihy Vašej sestry Kristíny a vôbec to ovzdušie prvého krásneho prebudenia, ktoré Pán dal našim starším. Váš list mi to ovzdušie znovu pripomína.

Sám tak vidím, že nám všeličo z toho pekného zápalu za Božiu vec chýba. Niet v nás už tej bezvýhradnej odovzdanosti a bezprostrednej dôvery k Pánovi. To sú veci, ktoré sa musia znova a znova vybojovať a musíme to urobiť aj my. Pre nás má pokušiteľ iné zvody, ako mal pre Vás, lebo naše postavenie vo svete (najmä postavenie inteligencie) je iné, ako bolo u väčšiny starších bratov. No ja viem, že Pán má riešenie pre všetky situácie.

Zavše tu v Bratislave prežívame také obdobia nárazov, keď sa pre problémy a ťažkosti jednotlivcov dostáva do úzkeho celého diela. Tu to dosť veľmi závisí od mladých a tí skôr podliehajú rozličným otrasom. Nebude to, pravda, na škodu, keď tie otrasy v konečných dôsledkoch povedú bližšie k Pánovi. Zle by bolo, keby sme sa roztratili a našli uspokojenie vo svete, ako niektorí starší z našej inteligencie, ktorí sa stratili pre Božie dielo.

Určité vyrazenie z prúdu nám pripravilo aj pripojenie k Jednote (československej), ktoré tu neprijímajú všetci s veľkou radosťou. Sám sa tam zúčastňujem spolupráce, ale jednako som sa nestal členom a ne-

mienim sa ním stať, kým Jednota zásadne neukáže, že sa na Slovensku chce stať prácou úplne slovenskou a kým sa plne neprejaví to, čomu my hovoríme „royovská línia“.

Neviem, ako sa bude ďalej vyvíjať náš pomer voči bratom na Starej Turej. Sám by som bol rád, keby mnohé ostrie vymizlo, najmä to, ktoré by mohlo byť iba diabolovým nástrojom. No bojím sa, že na Starej Turej nie je dosť ducha zdravého chápania života (myslím na vedenie MK). Nechce to byť odo mňa nové obviňovanie, ale nemôžem sa zbaviť dojmu, že niektorí bratia zo Starej Turej sa stavajú do úlohy nepochopených a vari urazených vodcov, ktorých vodcovstvo niektorí odštiepenci (teda najmä my v Bratislave) nechcú rešpektovať. Takéto chápanie by pre budúcnosť nebolo na osoh. Veď medzi nami v Bratislave majú svoje miesto aj bratia, ktorí stoja zreteľne na pôde evanjelickej cirkvi asi v tom zmysle, alebo podobne ako bratia na Starej Turej. Myslím si však, že udalosti v ostatnom čase nás s týmito spolubratmi iba zblížujú (aspoň ja to tak pociťujem).

Rád by som bol, keby došlo k takému zblíženiu aj medzi nami a Staroturancami.

Čo sa týka kvapôk, tie som sa pokúsil napísať, hoci si presne nepamätám, aké boli tie minulé. Prosím, aby ste mi dali vedieť, ako pôsobia. Recept prikladám. Prijmite, prosím, na koniec úctivý pozdrav odo mňa aj od mojej manželky.

Váš, v Pánovi oddaný B. Findo.

PRI ŠÁLKE S... ĽUDOVÍTOM STRAKOM, členom staršovstiev prešovského a košického zboru CB v rokoch 1987–1999

sa rozprávala: LUBOSLAVA STRAKOVÁ
Foto: ARCHÍV RODINY STRAKOVCOV

LÁSKA SA MÁ ŽIŤ

Sme na mieste, kde si sa narodil a prežil svoje detstvo, čo pre teba tento dom znamená?

Toto miesto je miestom, odkiaľ pochádza celý náš rod. Rodili sa vyrastali tu naši predkovia, zostávali aj odchádzali do sveta, najmä v čase vysťahovalectva do USA a za prácou mimo miesta rodiska. Náš rodokmeň je zachytený od 17. storočia a podľa vyznania viery ako rod evanjelický a. v. Vnímam to s určitým pohnutím, no najmä spomienkami na vlastné detstvo. To ma viedlo aj k tomu, že som sa tento rodinný dom pokúsil rekonštruovať a sprístupniť ho aj pre tých, ktorí tu po nás ostanú.

Narodil si sa ešte v časoch vojny. Máš nejakú spomienku z detstva, ktorá ťa niečím ovplyvnila?

Tie spomienky sú hmlisté. Naša rodina bola ohrozená, najmä rodičia. Mama bola fakticky deportovaná, lebo otec odmietal pomáhať režimu a požiadavkám nemeckých jednotiek, ktoré sa tu usídlili. Mal

to byť transport do koncentračného tábora. Neuskutočnilo sa to, lebo sa už chýlilo ku koncu vojny. Vrátili ju z autobusu. Nedobré spomienky mám aj na ďalšie obdobie, na kolektivizáciu. Doslova vykorisťovanie spôsobovalo našej rodine veľké útrapy, lebo sme takmer nevládali dorábať plodiny na splňanie povestných kontingentov pre komunistický štát. To bolo naozaj veľmi ťažké obdobie.

Vyrastal si v kresťanskej rodine. Trpela aj kvôli tomu naša rodina?

Jednoznačne sa lišila svojím postojom viery a prejavom od okolitého kresťanského okolia. Tým aj trpela mnohými príkormi aj posmechom, najmä ako deti sme toto ťažko znášali. Rodičia boli svedecky aktívni a viedli k tomu aj nás deti.

Aké si mal predstavy, sny o živote?

Ako dieťa som bol dosť vzdorovitý, snažiaci sa za každú cenu vyrovná-

Sedeli sme s našou redaktorkou Luboslavou Strakovou na terase akejsi krčmičky v jednej z uličiek bratislavského Starého mesta a rozprávali sa o Dialógu. O jeho obsahovej náplni, o námetoch o tom, či nás ľudia čítajú, akých hostí pozývať do rubriky „Pri šálke s...“, aby zaujali, aby mali čo povedať. Slovo dalo slovo a Luboslava sa rozhovorila o svojom oteckovi. Jeho pokojné a rozvážne vystupovanie som si pamätal ešte z návštevy košického zboru Cirkvi bratskej. A len tak mi mimochodom som povedal, že ešte sme nemali rozhovor dcéry s otcom. Pozrela sa na mňa, či to myslím vážne, veď sa to predsa asi veľmi ani nepatrí – rozhovor dcéry-novinárky s vlastným otcom, veď aj tak by s tým asi nesúhlasil. A v tej chvíli ma to zaujalo celkom vážne a rozišli sme sa s tým, že to skúsi. Skúsila a – vyšlo. (BoP)

vať svojmu okoliu. Vstúpili mi od malička, že ako najmladší ostanem na rodnej zemi ako hospodár. Boli sme rodinou, ktorá vlastnila rozsiahle pozemky, ale všetko sa zmenilo nátlakom režimu. Rodičia boli donútení podpísať kolektivizačnú zmluvu. Musel som hľadať novú orientáciu, odišiel som z domu. Po štúdiách som ostal pracovať v ťažkom priemysle.

Spomínaš si na obrátenie?

Ak myslím na svoju vzdorovitú povahu, nemôžem nespomenúť na odpor, ktorý som v sebe mal. Vieru ako takú som dostal z domu výchovou. Rozhodnutie pre Pána Ježiša som však nemal. Boli okamžiky, obdobia, keď som sa zamýšľal, aký život budem viesť, ako sa budem orientovať.

Ale na jeden vážny okamžik si spomínam. Po nástupe na vojenskú službu som zažil pre mňa neobyčajnú udalosť. Na vojenčinu som odchádzal s tým, že keď príde k otázke priznania sa k viere, že zasadne poviem: ÁNO, som

veriaci. Bolo to však vnútorné trápenie. Jedného dňa nás zavolať k veliteľovi školy na rozhovor. Pýtal som sa ostatných predomnou, ako prebieha rozhovor s veliteľom a čo sa vypytuje. Povedali mi, že sa vypytuje na všeličo, medzi iným aj to, či veríme v Boha. Považoval som to za zlomovú chvíľu. Keď som prišiel pred veliteľa, čakal som na tu jedinú otázku. Nespýtal sa ma na to. Odišiel som uvedomujúci si, že Pán Boh mi nedal to trápenie, aby som musel tak neslobodný vysloviť, že verím v Neho. Vedel som, že to bol Jeho súcit so mnou. Od tej chvíle som vedel aj to, že jedného dňa Ho budem musieť požiadať, aby som tuto slobodu a radosť z viery mal. To ma poznačilo na dlho. A po niekoľkých rokoch som prežil silné oslovenie evanjeliom cez službu kazateľa Františka Ciesara. Bolo to slovo „*Aj pre teba som prišiel na túto zem.*“ Mal som 26 rokov.

S mamkou ste spolu vyše 40 rokov, dnes je to vzácné, máš nejaký recept?

Máme pevné manželstvo. Boh mi daroval múdru ženu, mohol som tak pri všetkých ťažobách života, pri problémoch s deťmi pociťovať stálosť, zázemie a istotu. Za to som veľmi vďačný.

Pred revolúciou si prišiel do Košíc, kde začal vznikáť zbor Cirkvi bratskej. Aká bola tvoja úloha?

Bolo to oveľa skôr, za hlbokého socializmu, za prácou a bývaním. Aj niekoľko ďalších rodín sa v čase presťahovalo do Košíc. Najprv sme navštevovali zbor bratov baptistov. Myšlienka o vzniku zboru v Košiciach sa stala reálnou až po rokoch. Oslovili ma, či by som sa na túto úlohu podujal. S manželkou sme sa rozhodli, že sa s Božou pomocou do toho pustíme. Spolu s ostatnými bratmi a sestrami sme toto dielo začali a s Božou pomocou a pod Jeho ochranu ho aj uskutočnili. Toto obdobie bolo na jednej strane veľmi krásne, ale aj veľmi ťažké a neobyčajne zložité. Vyskúšal som tu kroky viery a vedenie od Boha. Tam sa ukázalo, čo je to veriť, nielen teoreticky, ale prakticky. Pre mňa to boli silné a presvedčivé dôkazy o tom, čo Pán Boh pri

Narodil sa 8. 8. 1941 v Chmiňanoch pri Prešove. Detstvo prežil v rodnej dedine, vyučil sa v Ostrave a v Košiciach – odbor elektrotechnika. Pracoval v U. S. Steel Košice v odbore elektroenergetiky. V súčasnosti je na dôchodku. Bol členom zborov CB v Prešove a v Košiciach a členom staršovstiev v rokoch 1987–1999.

nás koná a ako otvára dvere tam, kde by to po ľudsky vôbec nešlo. Niektorí bratia aj sestry z tohto obdobia sú už na večnosti, no vždy na nich s vďačnosťou spomínam. Boli to mená verných ľudí vo viere a v oddanosti.

V počiatočných rokoch, ešte v období komunizmu, si spravoval zborový dom. Bolo to aj nebezpečné?

Napriek tomu, že legalizovanie stanice bolo odsúhlasené štátny-

mi orgánmi, opatrnosť tam musela byť. Raz som ju porušil. Jedného dňa zazvonili na dvere mladší ľudia a oslovili ma, či by mohli mať v tomto kostole bohoslužby. Boli z hnutia z Tézy, čo bola vtedy ilegálna katolícka skupina, či skôr hnutie. Povedali mi, že napriek tomu, že majú svoje kostoly, tak ich nikde neprijali. Súhlasil som, prijali sme ich s manželkou a v tichosti v úžasnej disciplíne vchádzali väčšinou mladí ľudia po dvoch-troch do priestorov zboru, kde mali svoje bohoslužby. Počas ich bohoslužby som sedel vzadu, bolo to pre mňa mimoriadne vzácné. Potom opäť veľmi disciplinovane odišli. A nič sa nestalo. Aj počas výstavby som sa po určitom čase dozvedel, že objekt sledovali akási dvaja ľudia a donášali na patričné miesta o našej činnosti správy. Mal som signál, že som v ohrození, no nič sa ma nedotklo. Predovšetkým v tom vidím Božiu ochranu. Boh dal ľuďom na úradoch, ktorí sa tam objavili práve v tom čase, keď som to potreboval. Dodnes neviem ako, ale prišli tam a boli mi naklonení.

Splnili sa tvoje očakávania po zmene režimu?

Všetci my, ktorí sme boli druhoradi alebo tretoradi ľudia, sme očakávali, že zmena prinesie niečo výnimočné. Už vtedy som však spozoroval, že nebude všetko tak, ako sa na námestiach sľubovalo. Bolo to sklamanie, ako to býva, ak sa spoľiehame na ľudské organizácie. Takéto zmeny vo svete budú vždy sklamaním. ►

Na pracovnej porade v časoch budovania zboru

Po piatich rokoch sme dosť rýchlo opustili priestory zboru, kde sme bývali. Prečo?

Boli sme na to pripravení, že ak bude potrebné, odídeme. Ale bolo to dosť náhle a prekvapivé. Ale ako rodina sme to zniesli a nevidím v tom nejaké krivdy. Skôr cítim zármutok nad tým, že rozbeh

Jozefovi bratia v myšlienkach vracajú ku studni, kde urobili zásadnú chybu. Hoci to nerobia priamo pri studni, ale vyznávajú, že to, čo spravili, nemali urobiť. Potom sa dejú nové veci. Nie odsudzovanie. V rodine Jákovovej nastávajú úžasné veci. Vždy sa musíme vracieť ku miestu, kde sme zlyhali, kde sme

nie je niečo naučené, ale dosvedčené a overené..

Aké máš ešte plány?

V jednej z piesní, ktorú som si obľúbil sa spieva: „Ja už nechci nic, jen chválit tvé Jméno – Ježíš“, Ja už nechci nic, ja už nechci nic! No ja by som ešte predsa

Vždy sa musíme vracieť ku miestu, kde sme zlyhali, kde sme neurobili to, čo sme mali.

zboru, ktorý sme videli nielen my, ale oslovoval aj mnoho iných ľudí, už tento náboj nemá. Musím to s ľútosťou konštatovať. Nevieť posudzovať iné zbory, lebo žijem tu, možno je to tak aj v iných zbormoch. Myslím si však, že by sa mali hľadať príčiny, analyzovať, prečo ten rozmach tu už taký nie je.

Možno by bolo dobre si položiť túto otázku pre celú cirkev. Takto to vidím a s istým zármutkom na to hľadím.

Máš nejakú predstavu, ako môže košický zbor vyzeráť napríklad o 10 rokov?

Či už v osobnom živote, alebo v cirkvi nastávajú obdobia, keď

neurobili to, čo sme mali. Otočiť stránku a ísť len tak ďalej, je podľa mňa najhoršie, čo môže človek v osobnom, ale aj v zborovom živote urobiť. Musíme sa vrátiť na miesto a prežiť, skláňať svoje kolena pre Bohom s vyznaním, že to nebolo dobre a Pán Boh môže všetko zmeniť a vtedy nastáva ten rozmach, či rozbeh osobného života, zboru, či cirkvi.

Nedávno si oslávil 70 rokov. Bilancuješ doterajšie roky, čo považuješ za svoj najväčší osobný úspech?

Dožiť sa 70 rokov je Boží dar. Je to pre mňa niečo neobyčajné, som nesmierne vďačný Pánu Bohu, že

niečo chcel, a to vidieť, že moja rodina, moje deti zažívajú pekný a Bohom naplnený život. To by som si prial.

V zbore sa často hovorí o láske, čo pre teba znamená láska k bližným a bratom, sestram?

Samozrejme, ako účastník zhromaždení som o nej počul mnohokrát. Po určitom čase som zistil, že to často hovoria a veľmi prízvukujú a opakujú ľudia, ktorí to možno myslia dobre, no ktorí práve v láske k ľuďom majú určitý deficit. O láske treba menej hovoriť, v láske sa má žiť. Láska sa žije. Keď sa niekto na teba obráti, tak sa bez nejakej nadsádzky, bez nejakej veľ-

Časť zboru na návšteve v rodine Liškovcov v Trebejove

Pri okrúhlych 50. narodeninách.

prežívame prázdno, málo radosti zo spasenia, aj z iných okolností, ktoré prichádzajú. Vždy by sme sa však mali vracieť s otázkou prečo je to tak. Stále myslím na úžasný biblický odkaz, skutočnosť, keď sa

mi tieto roky dal. Zatiaľ som relatívne zdravý a myslím si, že mi to myslí (smiech). Za najkrajšie obdobie považujem obdobie tvorby zboru. Kde som zažil neobyčajné Božie sklonenie a upevnenie viery, že to

keď záplavy slov, neotočíš chrbtom, ale sa k nemu priblížiš, spraviš, čo treba, čo potrebuje. Myslím si, že by sa o nej malo menej hovoriť, i keď sa má pripomínať, ale viac sa má žiť. ■

JE NETWORKMARKETING, ALEBO JEDNODUCHO „PYRAMÍDA“ PREVZATÁ OD PRVÝCH KREŠŤANOV?

ONDREJ LUPTÁK

(Pracuje v oblasti služieb v operatívnom lízingu vozidiel.)

Nedávno som sa zúčastnil na školení o investovaní do podielových fondov a o iných finančných nástrojoch zhodnocovania aktív (financií). Prípadne lepšieho zabezpečenia sa po aktívnom veku. Teda jednoducho, keď budem dôchodca. Na tomto školení som sa zúčastnil z vlastnej iniciatívy a viedla ma k tomu aj kríza vo svetových finančných inštitúciách, obrovský prepád akcií na burzách a moje malé skúsenosti s investovaním do fondov. V neposlednom rade aj vplyv na „uväznené“ peniaze v nehnuteľnom majetku, ktorý taktiež poznačila kríza a zaznamenali pomerne veľký prepád cien.

Môžem povedať, že školenie bolo zaujímavé, obsažené a pútavé aj napriek tomu, že dnes sa o investíciách do podielových fondov dozviete z množstva zdrojov na internete a nemusíte si platiť cestu, ubytovanie a stravu.

Firma, ktorá školenie usporiadala, šíri tieto informácie ústnym podaním a teda v dnešnej modernej dobe anglikanizmov, tzv. networkmarketingom. Doslovne preložené ako „vytváraním sietí“, ale pre mnoho ľudí známou metódou pyramídy... no teda!

Možno si poviete, „čo nám to tu tento človek rozpráva, to nevedel, do čoho ide? Nevie si vopred ošetriť informácie, s kým má do činenia“? A mohli by sme ho aj ďalej zosmiešňovať, nám často vlastným sarkazmom...

Avšak dotýčny, teda ja, vedel presne, do čoho ide, vedel presne, s kým má do činenia, vedel presne od koho sa túto informáciu dozvedel a vedel aj prečo tam ide. To čo nevedel bolo, čo v ňom celá táto prednáška, alebo metóda, bude asociovať. Ako ho osobne osloví to, čo všetko človek neurobí preto, aby šírili „dobrú správu“ o tom, že sa môžete zabezpečiť na dôchodok. Že správnym výberom finančného partnera a investovaním sa môže stať bohatým. Keď bude mať dosť peňazí a majetku (a to je kedy?) bude šťastný, bude sa usmievať a nájde svoj zmysel v živote, lebo si kúpi lepšie auto, lepši dom, pôjde na vysnívanú dovolenku, dá svojim deťom lepšiu školu atď. Mohli by sme pokračovať a nech si každý vymenuje sám za seba, čo je jeho osobným snom.

Cestou so školenia som si začal dávať otázky, ako to teda je so mnou? Ako ja šírím tú dobrú správu. Ako ja hovorím o tom, ako človek získa šťastie, radosť, pokoj a zmysel v živote tým, ktorých stretávam alebo stretnem? Ako ja hovorím o hodnotách, ktoré vás uspokojia nielen na tejto zemi, ale dajú vám istotu večného života? Keď zomrieme, nezanecháme len dedičstvo na zemi pre naše deti, alebo im dáme šancu počuť

aj o spasení? A nielen našim deťom, ale všetkým ľuďom, ktorí nám nejakým spôsobom prídu do cesty alebo ktorých denne stretávame, napríklad v práci? Kto tak môže robiť? Len ten, kto tomu verí! Len ten, kto je hrdý na túto zvesť. Len ten, kto sa nebojí výsmehu! Len ten, kto vydrží a nie je lenivý! Len ten, kto... a mohli by sme opäť menovať ďaleko viac slov o tom, akými budeme dobrými šíriteľmi zvesti. Neexistuje žiaden dôvod na to, aby sa túto správu nedozvedeli ostatní!

Nie je to zvláštne? Takýto slovník sa používa na šírenie zvesti o tom, že môžete správne investovať a tým sa stať bohatým. Nie je to paradox? Akú paralelu používajú tí, ktorí šíria evanjelium čohokoľvek, napríklad aj bohatstva. Možno preto sa tá správa šíri tak rýchlo, lebo sa nájdu takí, ktorí sa s tým nadšením chcú podeliť a nenechať tých druhých, aby premeškali šancu zbohatnúť.

Tak teda a kde som ja? Kde sme my, kresťania? Ako šírime tú správu, ktorá môže zachrániť ľudí a priniesť im skutočné šťastie, radosť, pokoj a zabezpečenie sa na dôchodku – a hlavne po dôchodku? Máme stále dosť energie? Sme stále takí vytrvalí a zapálení pre Krista, že si uvedomujeme vážnosť situácie a že našim hlavným cieľom v živote je zvestovať túto „Dobрую zvesť“? Musím osobne vyznať, že to, žiaľ, tak nie je. A že naozaj niekedy aj „zlá vec“ slúži k dobrej veci (ako cituje aj Tomáš Sedláček v knihe *Ekonomie dobra a zla*) a ako to bolo s týmto konkrétnym networkmarketingom. Zamyslime sa nad vyššie spomenutým citátom, trochu upraveným do nasledovnej podoby:

„Neexistuje žiaden dôvod na to, aby sa dobrú správu o spasení nedozvedeli ostatní“.

Všetkých pozdravujem a prajem v tomto poslaní veľa múdrosti od Boha, odhodlania a vytrvalosti. ■

Pripravil:
BOHUSLAV PIATKO

Foto:
TOMÁŠ TURANSKÝ (z letných aktivít)
SVATAVA PIATKOVÁ (z besedy)

CIRKEV alebo ZDRUŽENIA

Po nežnej revolúcii nastala možnosť nebývalého rozvoja cirkevnej činnosti. Medzi prvými sa ukázala nedostatočnosť existujúcich cirkevných štruktúr na absorbovanie množstva rôznych vznikajúcich myšlienok a aktivít. Preto začali vznikať popri cirkvách a cirkevných zboroch občianske združenia, nadácie a iné právne subjekty, ktoré sa stali právnym rámcom mnohých vznikajúcich aktivít. V tomto čase ešte väčšina cirkvi na Slovensku mala ústavy a cirkevné poriadky z dôb budovania socializmu, ktoré vôbec nepočítali a ani nepredpokladali inú aktivitu cirkvi, než tú, ktorá sa koná len vnútri za múrmi kostolov a modlitební. Keďže život predbehol vnútrocirkevné právo, tak sa tieto aktivity, ak mali mať aj právnu formu, ktorá bola veľmi potrebná na vstupovanie do zmluvných vzťahov, inštitucionalizovali, zväčša mimo právneho rámca jestvujúcich cirkevných štruktúr. Právnu formu mali a zostala tak dodnes: občianske združenia, nadácie, neziskové organizácie a veľmi ojedinele aj ako s.r.o. Uvedené činnosti sa v mnohom dajú poňať aj ako tzv. treťosektorové aktivity, ktoré sú organizované cirkevníkmi, či cirkvami.

CIRKEV A CIRKEVNÝ TRETÍ SEKTOR

ONDREJ GARAJ

(Autor v súčasnosti pôsobí ako štatutár troch cirkevných organizácií.)

Rozvoj a zaostávanie cirkevných právnych rámcov za potrebami života prinieslo aj svoje problémy, ktoré chceme naznačiť v ďalšom.

TYPY AKTIVÍT

Rozmanité a pestré činnosti cirkevného tretieho sektora môžeme pre potreby diskusie o ňom rozdeliť do niekoľkých typov:

Podľa cirkevnej príslušnosti účastníkov aktivity :

- *Ekumenické* – na aktivite a jej riadení sa podieľajú členovia viacerých cirkví a aktivita slúži viacerým cirkvám, napr.: Ekumenická rada cirkví, Evanjelická aliancia, Ježiš pre každého, Slovenská biblická spoločnosť, Ekumenická spoločnosť pre štúdium siekt, Trans World Radio, Wicliffe, Mládež pre Krista atď.
- *Denominačné* – na aktivite a riadení sa podieľajú členovia len jednej cirkvi, napr. Evanjelická diakónia, Evanjelizačné stredisko pre masmédiá, Betánia, Detská misia atď.
- *Zborové* – zriadili ho pre lokálne potreby členovia miestneho cirkevného zboru.

Podľa predmetu činnosti:

- *Duchovné*: Vzdeláacie, vydavateľské, misijné, evanjelizačné.
- *Sociálne*: opatrovateľské domy, liečebne, domovy dôchodcov.
- *Zahraničná misia*.
- *Život v komunite* (rády a komunitné domy).

Podľa vzťahu organizácie

k oficiálnym štruktúram cirkvi:

- *Účelové zariadenie cirkvi*, kde jedna zriaďujúca cirkev menuje a odvoláva riadiace orgány –

medzicirkevný projekt, kde osoby v riadiacich pozíciách menujú spolupracujúce cirkvi alebo má organizácia zmluvný vzťah so spolupracujúcimi cirkvami – od oficiálnych cirkevných štruktúr formálne úplne nezávislá činnosť, prípadne nemá verejne definovaný tento vzťah.

- *Podľa právnej formy* : - občianske združenia - nadácie - neziskové organizácie - a celkom ojedinele s.r.o.
- Ďalším dôležitým faktorom je prípadná *účasť zahraničnej osoby* na práci. Niektoré aktivity sú možné len vďaka zahraničnej finančnej a morálnej podpore. To znamená, že na riadenie a rozhodovanie v organizácii jestvuje okrem domáceho aj reálny zahraničný vplyv.

PROBLÉMY

Už z rozmanitého popisu typov týchto organizácií je zrejmé, že takáto rozmanitosť prináša problémy, ktoré som pre zjednodušenie rozdelil do troch skupín

Osobnostné

Na to, aby vznikla a realizovala sa akákoľvek myšlienka sú potrební ľudia – nositelia týchto myšlienok, ktorí sú schopní myšlienky uviesť do života. V každom prostredí automaticky vznikajú názory, ktoré danej myšlienke odporujú alebo ju nepokladajú za natoľko dôležitú, aby ju podporili. Niekedy aj využívajú svoj vplyv na to, aby boli proti nejakej novej vznikajúcej myšlienke, ktorá sa má pretaviť do dlhodobej aktivity realizovanej prostredníctvom iného subjektu ako cirkvi, či miestny zbor. V rámci tohto procesu vzniká diskusia a vznikajú tábory prívržencov a odporcov vznikajúcej myšlienky, popri veľkej skupine ľahostajných. Niekedy je odporcov málo, a preto sa myšlienka realizuje bez väčších problémov. Ak ich je viac, tak myšlienka sa presadzuje, ale môže dôjsť aj k väčšiemu ►

vzdľaľovaniu sa jej nositeľov od formálnych štruktúr cirkvi, ktoré neraz bývajú prvými a najväčšími kritikmi nových myšlienok. Preto pri pohľade späť na vznik súčasne existujúcich cirkevných organizácií môžeme jasne vidieť ovocie tohto niekedy aj búrlivého dialógu: ak boli aktuálnymi nositeľmi cirkevnej moci a mienkotvorných osôb odmietané a vytláčané z cirkevného prostredia dobré a relevantné duchovné myšlienky a prúdy, tak tieto sa uchytili a niekedy mimoriadne úspešne fungujú, napriek zdržanlivému postoju vedenia cirkvi v čase ich vzniku až do súčasnosti. Tento proces vzniku niekedy súvisel aj s odchodom mimoriadne obdarovaných ľudí z formálnej cirkevnej služby do cirkevných/necirkevných neziskoviek. Týmto procesom, najmä menšie cirkvi, často personálne utrpeli. V niektorých prípadoch však došlo aj k zdravej symbióze. Na tomto miestami zložitom, ba až bolestnom či aj zraňujúcom procese je krásne to, že potvrdzuje skúsenosť: autentický duchovný život sa nedá privatizovať do jestvujúcich cirkevných denominácií, či štruktúr. Skúsenosť, že Svätý Duch mocne pôsobí aj mimo existujúcich formálnych organizačných štruktúr cirkvi na Slovensku, je veľmi duchovne oslobodzujúca pre všetkých účastníkov procesu.

Riadiace

Pre riadenie každej aktivity, ktorá sa dotýka života a činnosti cirkevných zborov, je dôležité od samého začiatku udržať dve roviny vzťahov: vzťah k formálnym štruktúram cirkvi a vzťah ku okolitej kultúre, voči ktorej má plniť svoje poslanie. Zmyslom udržiavania vzťahu k formálnym štruktúram cirkvi je to, aby aktivita bola aspoň tolerovaná prípadne aj podporovaná. Preto je v životnom záujme každej cirkvi na všetkých stupňoch je štruktúr a zároveň aj ktorejkoľvek cirkevnej organizácie neustále kultivovať tento vzťah. Druhou a azda ešte náročnejšou rovinou vzťahov je udržanie kultúrnej relevantnosti výpovede danej aktivity. Aktivita, ktorá nemá čo povedať a o ktorú nikto nemá záujem je bolestné zobudenie sa niektorých povrchných, aj keď právne a organizačne podchytených projektov a myšlienok. Dôležitou témou činnosti takýchto cirkevných organizácií je ich **verejná identita aktivity**. Tu vznikajú rôzne veľmi dôležité a zároveň zložité otázky: Kto koná danú aktivitu, či činnosť? Cirkev? Ktorá? Ako to môže konať cirkev, keď k nej aktivita nemá formalizovaný vzťah? Prečo ho nekoná cirkev, ak je v predmete činnosti slovo cirkev, kresťanstvo, viera...? Prečo je potrebné takúto aktivitu organizovať mimo cirkvi, keď je najvlastnejším predmetom činnosti každej cirkvi? Prečo je potrebná nezávislosť od riadiacich štruktúr cirkvi? Odpovede na tieto a ďalšie otázky sa hýbu zväčša medzi dvoma pólm: na jednej strane tvrdia, že mali by vlastne existovať len účelové zariadenia cirkvi, ktorých názov, pomenovanie, predmet činnosti je pod priamym organizačným a duchovným dohľadom riadiacich štruktúr niektorej cirkvi. Iní tvrdia, že autentický kresťanský život oslobodzuje od závislosti na niekedy veľmi zlyhávajúcich cirkevných štruktúrach a v skutočnosti cirkvou v malom je každá skupina kresťanov, aj keď nemá formálny vzťah

k štruktúram niektorej štátom registrovanej cirkvi. Zvláštnym riadiacim problémom súvisiacim s identitou, ktorý má významný súvis aj s etikou činnosti, je vznik právnych subjektov formálne tak nastavených, aby ich **previazanosť s cirkvou nebola verejne viditeľná**. Deje sa tak najmä za účelom získania finančných zdrojov od sekulárnych podporovateľov tretieho sektora na aktivity obsahom vyslovene cirkevno – misijným, ale pritom so zakrývaním alebo neúplným uvádzaním tohto kresťanského účelu činnosti. Títo darcovia by zaiste neprispeli na takúto činnosť, keby o nej vedeli.

Finančno-majetkové

Väčšina aktivít a organizácií aj nadobudla istý majetok. Zväčša nadobudla majetok darovaním od členov cirkvi a niekedy od samotných cirkvi doma, či v zahraničí, prípadne vlastným podnikaním. Preto nakladanie s takýmto majetkom, ako aj s finančnými darmi vyžaduje etický prístup. Skúsenosti zo štátov, kde takéto cirkevné organizácie už dlhé roky fungujú nás učia, že funkcionári a nositelia výkonnej moci ani v cirkvi a ani v týchto organizáciách **nebývajú imúnni voči sprenevere** a iným nekalým machináciám. Preto finančná transparentnosť a primeraná kontrola nakladania s majetkom je praktickým vyjadrením biblického presvedčenia, že voči hriechu nie je nikto imúnny. Zanedbávanie tohto princípu môže spôsobiť značné morálne škody. Aj nás na Slovensku ešte čaká potreba vypracovať spoločný verejný etický kódex – možno by to mala urobiť Evanjelická aliancia. Verejné prihlásenie sa k tomuto kódexu by malo vyjadrovať morálnu kvalitu nakladania so zdrojmi, ktoré ľudia zverili takýmto organizáciám. Tým by významne stúpila finančná dôveryhodnosť týchto aktivít kresťanov.

ČO NÁS ČAKÁ A NEMINIE

Postupom času budú odchádzať z našich cirkevných neziskoviek viac, či menej charismatickí vodcovia – zakladatelia. To bude rozhodujúcou výzvou pre nastávajúcu generáciu. Kto príde po nich do vedenia? Ako povedie činnosť? V žiadnej organizácii nebude tak ako bolo, lebo to sa jednoducho nedá. Ako bude zvládnutý tento proces sa rozhoduje už dnes, niekoľko rokov pred zmenou, lebo noví vedúci ani v cirkvi, ani v cirkevných organizáciách neprichádzajú zo dňa na deň. Niektoré aj dobré projekty sú, žiaľ, tak naviazané na osoby, ktoré sú ich nositeľmi, že s ich odchodom aj zanikajú. Ďalšou výzvou bude nakladanie s majetkom. Niektoré organizácie, najmä diakonické a sociálne, nadobudli aj nehnuteľný majetok značných hodnôt. Ani vedúci cirkevných organizácií nie sú automaticky imúnni voči hriechu tunelovania, či osobného obohatenia.

Veríme však, že s Božou pomocou a rozumným predchádzaním problémov sa podarí zachovať bohatosť duchovného života, duchovných služieb aj v premenách času, generácií, prekonávaním kríz a v zmenej kultúrno-spoločenskej situácii. ■

CIRKEV alebo ZDRUŽENIA?

Besedu viedol BOHUSLAV PIATKO

Názov tejto besedy sme zvolili celkom zámerne tak trochu provokačný a nie porovnávajúci. Možno niekomu príde takým aj zloženie besedujúcich – bez odporcov občianskych združení. Veríme, že počas budúceho roka, keď sa budeme viac venovať združeniam, sa stretneme so všetkými stranami. Pozvanie na dnešnú besedu prijali: Jeden z prvých iniciátorov vzniku občianskych združení na Slovensku **MILAN ČÍČEL**, jeden zo spoluzakladateľov účelového cirkevného zariadenia **DANIEL LACO** a spoluzakladateľ občianskeho združenia **MAREK ROHÁČEK**.

Milan, prvá otázka na teba...

M. Číčel: ...ako na najstaršieho...?

...ani nie. Ako na prvého alebo jedného z prvých, čo zakladali veľmi krátko po Nežnej revolúcii občianske združenie?

M. Číčel: Prvé občianske združenie sme založili s Danielom Rausom vo februári 1990, teda tri mesiace po revolúcii. Nazvali sme ho „D3“, ako symbol toho, že už konečne nežijeme v dvojrozmer-
nom svete, ale môžeme sa prihlásiť k tomu, že žijeme v trojrozmer-
nom svete, ktorý má svoju telesnú, mentálnu a duchovnú dimenziu. Ďalším spoluzakladateľom tohto občianskeho združenia bol kazateľ František Ciesar.

Spomenieš si ešte na dôvod – prečo občianske združenie?

M. Číčel: To je otázka, ktorú si kladiem doteraz. Odpoveď na ňu sa

totiž stále prehlbuje. Načriem trochu do histórie. Od obdobia osvietenstva, teda už takmer tri storočia možno sledovať akési dve koľaje vo vnútri duchovného, teologického (evanjelického) myslenia kresťanov. Jedna vetva sa priklonila k osvietensvu a z nej sa neskôr vyvinula, zvlášť v nemeckej evanjelickej cirkvi, liberálna teológia. Ako reakcia na tento prúd sa vyvíjal prúd, ktorý zdôrazňoval spiritualitu, osobnú zbožnosť a ktorý nadväzoval na počiatky pietistického hnutia. Práve na tomto základe na rozhraní 19. a 20. storočia vznikali rôzne evanjelické cirkvi. Zatiaľ, čo prvý smer hlásal, že posilňovanie kresťanstva sa deje posilňovaním inštitucionálnych nástrojov, prebudení kresťania hovorili, že každá zmena začína zvnútra, ľudia sa musia najskôr zmeniť, zmeniť svoj vzťah k Pánu Bohu skrze Krista a potom budú nasledovať aj

ostatné zmeny. Táto dvojkoľajnosť sa v Európe prehlbovala a zdá sa, že vyvrcholila na konci 20. storočia. Spomínané dva smery sa navzájom neinšpirovali, skôr naopak, postupom času sa vytváralo a prehlbovalo medzi nimi napätie. Samozrejme, tento vývoj neobišiel ani slovenské evanjelické prostredie. Vieme, že evanjelici vyhadzovali prebudených kresťanov združujúcich sa v spolku Modrý kríž z cirkvi. Tento zápas prebiehal na pozadí sekularizácie, ktorá zachvátila Európu. A cirkev začínala strácať v spoločnosti pôdu pod nohami. To všetko navzájom súvisí a má to svoju dejinnú kontinuitu. Dnes sme v štádiu, keď sa veľmi rozširuje názor: Pán Boh áno, cirkev nie. A mnohokrát je to tak, že keď sa chcú veriaci prezentovať v spoločnosti, musia hľadať nové formy svojej autentickej prítomnosti. Teda – musia slúžiť svojim skutočným ►

MILAN ČIČEL

Pracoval v občianskom združení D3, Centrum aplikovanej etiky od roku 2001. V Nadácii Integra pracoval od jej vzniku v roku 1995. V konzultačnej firme FBE s.r.o. pracoval od roku 1991. V období pred rokom 1989 pracoval na ŠDVÚ, kde bol dlhoročným spolupracovníkom Milana Jurču, spolu s Danielom Rausom a Danielom Lacom. Svoj profesionálny život začal na Ústave technickej kybernetiky, SAV, v roku 1965. Počas celého profesionálneho života úzko spolupracoval s misijnou organizáciou The Navigators, USA. S manželkou Boženou majú 3 dcéry a 8 vnúčat.

DANIEL LACO

Pracuje vo firme FBE (For Business Excellence), kde vedie konzultačnú skupinu zameranú na zvyšovanie efektívnosti organizácií. Je predsedom správnej rady CZŠ Narnia a Bilingválneho gymnázia C. S. Lewisa v Bratislave, zriadených CB. Pôsobí tiež v správnej rade občianskeho združenia D3, ktoré sa venuje mentoringovej podpore, neformálnemu vzdelávaniu a organizovaniu pobytov pre rodiny a študentov. Je členom staršovstva zboru CB v Bratislave. S manželkou Mirkou majú dvoch synov a jednu dcéru.

MAREK ROHÁČEK

Pochádza z Prešova, vyštudoval špeciálnu pedagogiku a sociálnu prácu na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave. Pracoval s problémovou mládežou, s deťmi s mentálnym postihnutím a ľuďmi so závislosťou. Spolu s Vladislavom Matejom založil v roku 1993 NÁVRAT, občianske združenie, ktorého je predsedom. Externe učí na Katedre sociálnej práce na PdF UK, publikuje a prednáša. Je ženatý, otec štyroch detí, z toho dve v pestúnskej starostlivosti.

osobným kresťanstvom a nestačil len inštitucionálna pozícia kresťanského spoločenstva v spoločnosti na to, aby boli kresťania rozpoznateľní. A my sme sa po revolúcii 1989 ocitli v situácii, v ktorej možno bola prvá cirkev, keď prenikala do rímskej kultúry svojimi hodnotami a svojou službou bez inštitucionálnej podpory. Ja osobne som presvedčený, že iba málo ľudí oslovíme z pozície príslušnosti k cirkvi len zvestou evanjelia, ale že ich oslovíme službou. Preto vzniklo naše občianske združenie. Združenia môžu byť cirkevné i necirkevné. Prvoradá je služba.

D. Laco: Každá komunita môže mať svoju neformálnu časť, teda vzťahy a činnosti, ktorými uskutočňuje svoje poslanie. Kým nás je len niekoľko, necítim až tak potrebu formálnej štruktúry. Ak však narastie do určitej veľkosti, kvôli efektívnosti potrebujeme organizačné vyjadrenie a definovanie pravidiel fungovania. To platí o cirkvi, aj

o občianskych združeniach. Cirkev ako inštitúcia zabezpečovala mnohé sociálne a vzdelávacie aktivity. Dnes niektoré z takýchto funkcií vykonávajú práve občianske združenia.

Tradícia sociálneho pôsobenia tu bola, presnejšie povedané, začiatkom 50. rokov ju do vtedajšej Jednoty Československej (dnes Cirkvi bratskej) priniesli členovia Modrého kríža. Známe sú aktivity v sociálnej oblasti sestier Royových a celého prebudeneckého hnutia v Starom Tureji, v Novohrade a inde. Takže nič nové, aj keď my sme to počas komunizmu nezažili. Zopakujem otázku trochu inak: Prečo vznikali po revolúcii tieto aktivity ako občianske a nie ako cirkevné?

M. Roháček: Pre mňa bolo kľúčové jedno: Do roku 1989 sme žili akýmsi rozpolteným životom. Jeden svet bol ten, kde sme robili,

zarábali a druhý svet, najmä veriacich ľudí, bol svet, ktorý sme nazývali poslanie a ten existoval v inom, nepracovnom prostredí. Do práce sa chodilo zarábať na živobytie, ale skutočný život sa pre mnohých začínal potom. Pádom komunizmu sa zrazu vynorili možnosti, zrušiť duálne rozdelenie nášho života a, ako to spomenul Milan, začať realizovať istý druh nám blízkej teológie. Teda sceliť svoj život do akéhosi jedného prúdenia, kde už nemusí byť na jednej strane zabezpečenie materiálneho života a na druhej strane život duchovný, duchovná realizácia. Prišli možnosti pracovať a prácou naplňovať svoje poslanie. Inak povedané – začleniť svoje poslanie do bežného, každodenného života. Myslím si, aspoň ja som to tak pochopil, že takto to Kristus myslel.

D. Laco: Zoberme si občianske združenie NÁVRAT, ktoré vedie Marek Roháček. Zaoberá sa návratom detí z detských domovov do

rodín. Ale to je problematika, ktorá ide naprieč všetkými cirkvami. Sú v nej zahrnutí aj ľudia, ktorí sa nehlásia k cirkvi. Na to, aby sme vykonávali takúto činnosť, nemusíme byť z Cirkvi bratskej. Občianske združenie vlastne združuje ľudí, ktorí chcú riešiť určitý problém bez ohľadu na ich cirkevné, či necirkevné pozadie. Občianske združenie je možno preto lepšou formou, ako naplniť cieľ, dostať čo najviac detí do rodín, ako keby to robila samotná Cirkev bratská, alebo každá cirkev sólo.

M. Čičel: Áno, je to niekde tam. Ja považujem v tomto občianskom združení za najpodstatnejšie to, že napĺňa pôvodný Boží zámer, aby deti vyrastali v rodinnom prostredí. A presne to NÁVRAT robí – hľadá rodiny pre deti bez rodín. Teda pôsobí tak, aby sa život dostával do súladu s pôvodným zámerom Božím. To pokladám za významnejší aspekt pre existenciu takéhoto združenia, ako to, či je, alebo nie je združenie cirkevné.

M. Roháček: Keď v roku 1993 vznikla idea toho, čo sa dnes menuje NÁVRAT, tak sme spolu s Vladom Matejom a Slavojom Krúpom rozmýšľali a diskutovali niekoľko mesiacov o tom, či projekt, ktorý sme mali na mysli založiť pod Cirkvou bratskou, alebo to spravíť ako civilné občianske združenie. Výsledkom týchto debát, ktoré sa viedli na podstatne širšej báze ako som spomenul bolo, že sme sa rozhodli založiť civilné občianske združenie.

Čo prevážilo, že ste sa takto rozhodli?

M. Roháček: Videli sme obrovskú potrebu riešiť tento problém a to, či občianske, alebo cirkevné bola pre nás v konečnom dôsledku pri rozhodovaní len druhoradá a relatívne technická otázka. Vzniklo to na občianskej báze ale fungujúce na kresťanských, biblických princípoch. Hodnoty, ktoré sme vytvárali boli jednoznačne postavené na kresťanskej podstate. Dnes som veľmi spokojný s tým rozhodnutím a dnes by som to spravil rovnako. Máme určite oveľa väčší vplyv a rozsah činnosti, ako keby sme to založili ako cirkevnú organizáciu.

Takže všetky tie prvotné združenia, okrem školy, vznikali v 90. rokoch ako občianske. Dnes je situácia v treťom sektore iná, ale vtedy vlastne tretí sektor neexistoval. Tak prečo ste išli touto cestou?

M. Čičel: Vysvetlím to na jednom príklade. Zakladal som „D3“ v Rumunsku. Je to ortodoxná krajina a evanjelikálne skupiny sú tam vnímané ako sekty. A keď človek nechce v takom prostredí zatienovať evanjeliu zvestiť tým, že je sektár, kde sa automaticky vytvárajú bariéry odporu, je(j) jediná cesta zaštitíť tú zvestť občianskym združením. „D3“ v Rumunsku prinieslo neskutocné požehnanie do života tých ľudí, ktorí zo začiatku ani nevedeli, že celý princíp je postavený na biblických hodnotách. Objavovali to až neskôr, postupne sa s tým stotožňovali a prijímali to. A to čiastočne platí aj o našom prostredí. Ani v našej „všeobecnej kultúre“ príslušnosť k cirkvi nie je prednosť, aj u nás by to bol skôr nedostatok.

Daniel, ty si jeden zo zakladateľov Bilingválneho gymnázia, školy, ktorá je doteraz účelovým zariadením Cirkvi bratskej. Opäť to „prečo“?

D. Laco: Samozrejme, aj my sme riešili túto dilemu. Dokonca sa nás pýtali ľudia z vedenia cirkvi, či by nebolo lepšie, aby sme školu zriadili ako občianske združenie. Napokon sme sa rozhodli, že škola zostane účelovým zariadením cirkvi. Asi najdôležitejším dôvodom bolo zázemie školy, ktoré predstavujú mnohí ľudia z Cirkvi bratskej v Bratislave a aj niektorí priatelia zo „širšieho okruhu okolo Cukrovej“, ako túto nejasne ohraničenú komunitu nazýva súčasný manažér školy Daniel Bútor.

M. Čičel: Skôr ako budeš pokračovať, ešte jednu poznámku: Cirkev bratská v druhej polovici minulého storočia vychovala, ak to tak môžem povedať, desiatky absolventov teologických fakúlt. Možno by sme boli veľmi sklamaní, keby sme poctivo začali skúmať, koľkí z nich zostali pracovať v cirkvi. Myslím si, že mnohí z nich pracujú v sekulárnom prostredí. Myslím si, že odišli do sekulárneho prostredia nie

preto, že by prestali veriť v Pána Boha, že by stratili vieru, dokonca o mnohých možno povedať, že ani nestratili vášeň pre to, aby niesli zvestť evanjelia iným ľuďom, naopak, odišli z cirkevného prostredia práve preto, aby túto zvestť mohli slobodne niesť aj za hranicami cirkvi. A treba povedať, že ju statočne nesú.

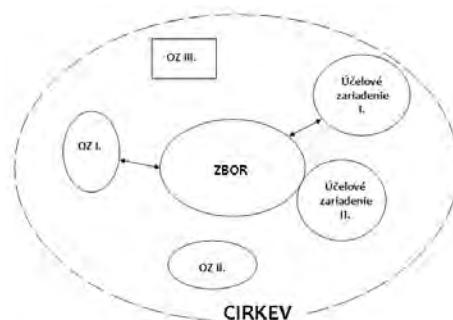
Mám pocit, že v celej doterajšej debate sa porovnáva neporovnateľné. Cirkev je viacej ako inštitucionálne zriadenie, viacej, ako pravidlá. A občianske združenie je len právny útvar. Keby sme cirkev brali veľmi úzko len ako inštitucionálny nástroj, potom môžeme cirkevné pôsobenie porovnávať s občianskym združením.

D. Laco: Je to v podstate tak trochu rovnaké. Aj občianske združenie má svoj zámer, svoju ideu a má inštitucionálnu podobu. Podobne ako cirkev. Aj tá má ideu a inštitucionálnu štruktúru, ktorá by ju mala podporovať.

No, neviem, či je to možné celkom dávať na jednu úroveň. Cirkevné účelové zariadenie zriaďuje cirkev a priamo ovplyvňuje jeho chod. Občianske združenie, aj keď s kresťanským zámerom môže, ale nemusí sa ho držať. Nestojím ani na jednej strane, ale rád by som bol, keby sme si to vysvetlili. Nie je v tom dosť podstatný rozdiel?

M. Čičel: Ak je to tak, ako sme si to povedali, že cirkev je viac, ako len inštitúcia, tak rozpor, na ktorý poukazuješ, neexistuje. Treba porovnávať idey cirkvi s ideami občianskeho združenia a inštitúcie cirkvi s inštitúciami občianskych združení.

Vyzerá to asi takto

M. Roháček: Ak niekto vníma cirkev ako zbor, tak človek, ktorý pôsobí v občianskom združení môže byť problém, lebo nepôsobí priamo v cirkvi, nevenuje svoju energiu zboru. Ale ak berieme cirkev v širšom ponímaní, tak občianske združenie len rozvíja v konkrétnej podobe jej idey.

M. Čičel: A to, či niekto pôsobí tu, alebo tam, je len otázka osobného povolania...

M. Roháček: ...v danom čase... lebo niekto môže pôsobiť istý čas v cirkevnom prostredí priamo a neskôr v občianskom a naopak...

Prešiel som naše zbory. V mnohých sme o súžití zborov a občianskych združení, či cirkevných účelových zariadení hovorili. Nebol zriedkavý názor, že občianske združenia odvádzajú ľudí od práce, ktorú potrebuje robiť cirkev. Zazneli aj otázky: Načo občianske združenia, keď nemá kto robiť v cirkvi? Určite ste sa s týmito názormi stretli aj vy.

Ja ich nestáviam do protikladu. Len ma zaujíma, prečo, povedzme, škola zostala účelovým zariadením cirkvi a iné činnosti sa realizujú formou občianskeho združenia?

M. Čičel: Odpoveď je jednoduchá – keď zámer presahuje potreby spoločenstva, tak treba založiť účelové zariadenie. Napríklad, starostlivosť o odkázaných dôchodcov presahuje vlastné potreby duchovného spoločenstva preto je rozumné založiť združenie (Betánia). Alebo, všeobecné vzdelávanie detí taktiež presahuje vlastné potreby spoločenstva, preto je rozumné mať za týmto účelom občianske združenie.

D. Laco: Ale otázka je stále, prečo jedno je tak a iné inak. Rozumiem jej a viem, že sú hlasy, ktoré si spomínal. Ja si myslím, že to je aspoň čiastočne aj z historických dôvodov. Keď sme zakladali školu na Slovensku, kde (okrem obdobia komunizmu) existuje tradícia cirkevných škôl, tak to bolo jednoduchšie. Postavenie cirkevných škôl je u nás stále o niečo silnejšie v porovnaní so súkromnými školami. Ale celkom pokojne sa to dalo spraviť aj inak. Zaujímavé bolo, že

keď sme školu registrovali, tak nám povedali, že by sa to malo menovať Cirkevné bilingválne gymnázium. Keď som sa spýtal, prečo, povedali: No, aby bolo jasné o akú školu ide. Ale my sme to nechceli, a tak sme to dali bez prívlastku „cirkevné“. Z jednoduchého dôvodu: väčšina ľudí, ktorí dajú deti k nám do školy nie je z užšieho kresťanského prostredia a my sme nechceli, aby školu už jej názov vytesňoval do určitej, pre mnohých nepriateľnej schémy. Aj keď zriaďovateľom je cirkev, ale navonok škola vystupuje ako otvorená pre všetkých a takou aj je.

M. Roháček: Hovoril som, že sme o tom dlho diskutovali. U mňa asi rozhodlo to, že je pre mňa zaujímavé pôsobiť v „šedej zóne“ (*Termin T. Halika*). Teda v zóne, ktorá je medzi cirkvou a tzv. svetom, lebo hranicu medzi cirkvou a svetom nevnímam ako ostrú hranu, ale vnímam ju ako prienik dvoch priestorov. Tam som chcel pôsobiť, vnímať to, čo sa deje v cirkvi a pôsobiť mimo nej. To je dialóg, ktorý ma veľmi zaujíma. Chcel som, aby sme boli otvorení, aby sme boli v tom prienikovom priestore. Keď sme si zmapovali situáciu s tým, že chceme byť otvorení pre klientov „bezhranične“, tak nám vyšlo jasne, že musíme byť mimo cirkvi.

D. Laco: Rovnako je to, aj keď robíme letné pobyty. Nerobíme ich pod značkou cirkvi, ale pod značkou občianskeho združenia „D3“. Neutrálna pôda je prijateľnejšie aj pre ľudí z iných cirkví, alebo bez príslušnosti k cirkvi, nemajú pocit, že by sa museli nejako vyhraňovať.

M. Čičel: Ale prečo je to tak? Prečo je to tak, že ľudia sú radšej, keď sa nemusia vyhraňovať?

D. Laco: Lebo to nie sú ľudia z Cirkvi bratskej. Sú to kamaráti, ktorí majú tie isté ciele, združujú sa spolu s nami na základe týchto cieľov, ale nie sú z našej denominácie.

M. Čičel: Dokonca sú to členovia iných cirkví, ale keby sa ich vlastné cirkvi nejako viac vyhraňovali, tak nepôjdu ani tam. No ale opäť sa pýtam – prečo je to tak, že rodičia dávajú deti do týchto našich škôl. A hneď si aj odpoviem – je síce cirkevná, ale je oveľa otvorenejšia, ako iné denominačné školy. A to je

to, na čo som chcel poukázať. My sme sa na konci 20. storočia ocitli v situácii, kde aj ľudia dedične zviazaní s nejakou cirkvou viac inklinujú k tým, ktorí reprezentujú evanjeliové hodnoty, ale nie sú denomináčne vyhranení.

Čo je pre vás dôležité pri vytváraní tímov, ktoré vedú vaše aktivity.

D. Laco: Denominácia určite nie. Prvým riaditeľom nášho gymnázia bol katolícky teológ. Neskôr to bola riaditeľka a teraz riaditeľ, obaja z Cirkvi bratskej, to ale nebolo rozhodujúce. Najdôležitejšie bolo, že všetci boli ochotní a schopní v danom období čo najviac posunúť školu smerom k jej vízií. Ani prijímanie učiteľov školy sa nedeje na základe denominačnej príslušnosti, ale podľa toho, akú kvalitu môžu do školy priniesť.

M. Roháček: Najdôležitejšie je, či sú otvorení stotožniť sa s tými hodnotami, ktoré vytvárame. Či sú poctiví a otvorení pre dialóg – odborný, ľudský, duchovný. Mám kolegov, ktorí sa hlásia k ateizmu, ale vyznávajú hodnoty, ktoré má naša organizácia. A ja tam zažívam premeny. Ľudia sa vyvíjajú a keď sú naozaj otvorení, tak sú otvorení aj pre diskusie o Pánu Bohu. Pre mňa je povzbudzujúce, keď naši klienti, ktorí absolvujú sadu našich služieb, prečítajú si naše texty na webe a povedia – za tým je niečo viac.

D. Laco: U nás je v podstate to isté. Nemohol by tam asi učiť niekto, kto je proti poslaniu tejto školy, a tým je vychovávať v duchu biblických kresťanských hodnôt. Veľmi často sa stáva, že ľudia, ktorí sa nehlásia k žiadnej cirkvi, viac napomáhajú pri výchove ku kresťanským hodnotám, ako tí, čo sa k nejakej cirkvi hlásia.

M. Roháček: Presne tak. Neraz človek tvrdí, že je kresťan, ale jeho odborné pôsobenie je nepoctivé, nerastúce, je podľa mňa niekedy ďalej od Pána Boha, ako ten, čo povie, že neverí v Boha, ale v skutočnosti je otvorený diskutovať, rozmyšľať, je pokorný a ochotný vnímať potreby iných.

Aká je pri občianskych združeniach s kresťanským zámerom

záruka, že sa neodkloní od svojho pôvodného zámeru?

D. Laco: Nemyslím si, že istota, že sa aktivita neodkloní je väčšia v cirkevnom zariadení ako v občianskom. Stojí a padá to iba na ľuďoch, ktorí to vedú.

M. Čičel: Isteže, v občianskych združeniach nemôže cirkev zasiahnuť a „umravniť“ smerovanie. Nemá priamo kontrolu nad tým, čo sa deje. Ale to môže byť rovnako dobré, ako zlé. V histórii neboli zásahy cirkvi vždy v harmónii s Božím zámerom, ako sa po čase ukázalo. Ja si myslím, že keby cirkev chcela nie mať moc, ale vplyv, tak by sa mala starať inými ako inštitucionálnymi prostriedkami o to, aby chod udalostí ovplyvňovala. Malo by to byť niečo iné, ako vymeniť riaditeľa, teda z pozície moci.

D. Laco: Ide o pozičnú autoritu a prirodzenú autoritu, v našom prípade, povedzme, zriaďovateľa. Napríklad v Toyote majú zásadu pri výcviku manažérov, že skôr, ako ich postavia do funkcie, musia riadiť projekt, bez toho, aby mali nadradenú funkčnú pozíciu. Musia riadiť len na základe prirodzenej autority. Tak aj občianske združenia musia presvedčiť spoločnosť svojou prirodzenou autoritou. Veď

mnohé občianske združenia sú profesne také zdatné, že ich využijú aj cirkvi.

Tretí sektor, cirkevný, či ne-cirkevný žije zo sponzorstva, prípadne z nejakých grantov. Stretli ste sa v praxi s tým, že skôr dostane podporu občianske združenie ako cirkevné zariadenie?

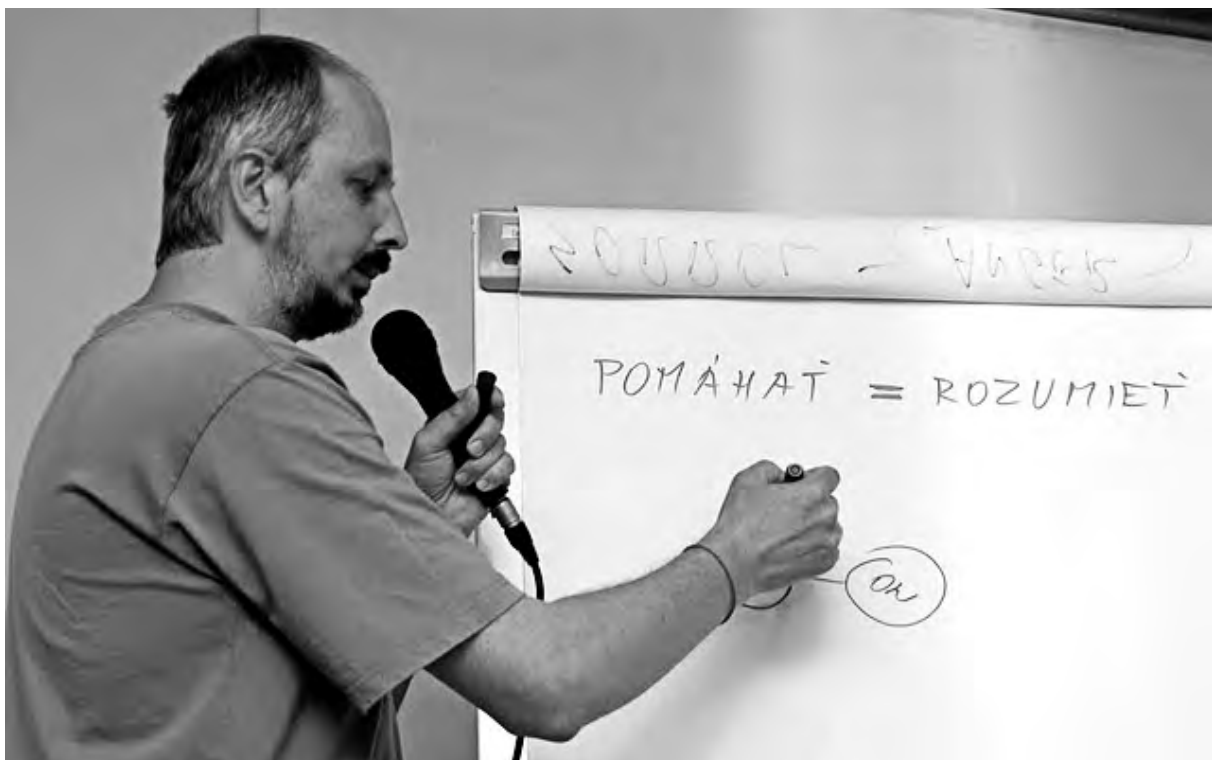
Všetci traja: To je celkom bežné.

M. Čičel: A to je to, čo som spomenul na začiatku. Naši predkovia za ostatných tristo rokov posunuli postavenie cirkvi v spoločnosti takým spôsobom, že dnes sekulárne organizácie nebudú podporovať cirkevné aktivity. Pre mnohých dnes z nejakých dôvodov cirkev nie je zárukou, garanciou. Ja si myslím, že v celoeurópskom meradle dnes musí cirkev prejsť zásadnou zmenou od pozičného vplyvu na ľudí do pozície funkčného služobníka. Tak, ako to bolo v prvej cirkvi. Bez akýchkoľvek cirkevných inštitúcií reprezentovali hodnoty, ktoré boli atraktívne pre tých, čo neboli kresťanmi. Chcem ešte poukázať na to, že to, čo prežívame my v bratislavskom zbore je naozaj výnimočné. Zborové prostredie podporuje tieto občianske satelity, vníma ich,

ovplyvňuje. Nie pozične – možnosťou výmeny funkcionárov, vníma ich nie ako tých, čo odtahujú ľudí od cirkevnej práce, ale ako tých, ktorí privádzajú ľudí do spoločenstva. Občianske združenia sa tu vnímajú ako evanjelizačný front. Združenia sú miestom, kde sa Boh dotýka a preniká do spoločnosti. Zbor občianskymi aktivistami ne stráca, ale získava. V Bratislavskom zbore sa šírenie evanjelia nevíma počtom založených zborových staníc, ale novými občianskymi združzeniami.

D. Laco: Katolícka cirkev má svoje rady – mnohé z nich sú veľmi úzko špecializované. Sú ľudia, ktorí zasvätili svoj život tomu, že učia na školách, sú sestričky v nemocniciach, sú ľudia, ktorí sa modlia. U nás nič také neexistuje. Občianske združenia, vedené ľuďmi z cirkvi sú náznakom takejto špecializácie v službe smerom von z cirkvi.

M. Roháček: Ešte sa vrátim k tomu dodržaniu pôvodných zámerov občianskych združení, alebo to, či sa cirkev má, alebo nemá báť občianskych združení. Pre mňa je dôležitá otázka kvality služby. Aby sme na individuálnej úrovni vnímali, kde ktorý človek, v ktorom čase ►

je na čo nastavený. Či pracovať priamo v zbore, alebo mimo zboru, a aby ten čo chce pracovať v civilnom prostredí, ktoré je formálne zastrešené občianskou štruktúrou, aby taký človek pracoval naplno a rešpektoval toho, čo naplno pracuje v zbore. A naopak – ten, kto cíti povolanie pracovať v zbore, aby to robil naplno a rešpektoval a kooperaoval s tým, čo pracuje mimo zboru.

M. Čičel: Cirkev by mala vnímať občianske združenia ako svoj evanjelizačný front. Obidve strany by sa mali navzájom podporovať a nie zápasiť a stáť proti sebe. A ešte sa chcem vrátiť k histórii: v roku 1000 mala cirkev iné poslanie a postavenie v spoločnosti, ako v roku 2000. Po Osviečime a komunistických gulagoch sa cirkev musí vrátiť k tomu, aby v spoločnosti pôsobila svojím služobným duchom. To je viac, ako iba kázať.

M. Roháček: A na to potrebuje občianske združenia.

D. Laco: Podstatné je, aby lídri, tak zboroví, ako aj tí z občianskych združení spolu komunikovali a ťahali jedným smerom. Keď sa začnú, povedzme, natahovať o ľudí, keď nedokážu skoordinať činnosti, tak potom môžu pociťovať nedostatok ľudí na zborovú prácu. Ale keď sa ťahá za jeden povraz, musí to byť na prospech zboru i občianskemu združeniu. Našou skúsenosťou je, že aktivity občianskych združení a práca v zbore sa navzájom posilňujú. Ak z nejakých dôvodov vznikne pocit, že občianske združenia odčerpávajú časť ľudí pre prácu v zbore, je to možno na inú debatu.

Presne tak. Na tomto mieste dnešnú, dalo by sa povedať úvodnú besedu na tému občianske združenia a cirkev ukončíme. Tento vzťah má, samozrejme, množstvo odtieňov, ktoré sa zrejme ukážu až v konkrétnej situácii. Možno nie so všetkým, čo bolo povedané, súhlasíte. Privítame vaše názory, lebo v budúcom roku by sme radi navštívili a predstavili občianske združenia, ktoré vznikli alebo ich založili veriaci z Cirkvi bratskej a rovnako sme otvorení hovoriť aj o problémoch, ktoré možno vznikom občianskych združení do zborov prišli. ■

Spomienka japonských veriacich na zemetrasenie a tsunami

Veriaci v Japonsku si 11. septembra pripomenuli 6 mesiacov od ničivého zemetrasenia a tsunami. Na mnohých miestach v krajine si v modlitbách, pri duchovných piesňach a za zvuku zvonov spomínali na obeť prírodnej katastrofy. V Tokiu organizovala Katolícka konferencia biskupov a Národná rada cirkví Japonska ekumenickú bohoslužbu. Kresťania z viacerých cirkví spoločne prosili za trpiacich a povzbudzovali sa nádejou, do ktorej povoláva Ježiš Kristus. Prezident Eku-

menickej rady cirkví Isamu Koshiishi na bohoslužbe povedal: *„Náš Pán vstal z mŕtvych a tak nám ukázal svetlo nádeje. So smútkom myslíme na tých, ktorí zahynuli počas tejto katastrofy. Modlíme sa aj za tých, ktorí trpia v dôsledku tejto udalosti a snažia sa obnoviť to, čo bolo zničené.“* Podľa správ Japonského červeného kríža zahynulo v marci vyše 20 000 ľudí a ďalších približne 400 tisíc si muselo nájsť nový domov.

Spoločná budúcnosť pre cirkvi v Európe

Na pozvanie Cirkvi československej husitskej a Ekumenickej rady cirkví v Českej republike sa v dňoch 21.–24. septembra 2011 stretol Ústredný výbor Konferencie európskych cirkví. Stretnutie sa konalo v Prahe a jeho cieľom bolo „prijať rozhodnutia o budúcej spolupráci medzi cirkvami v Európe a zamýšľať sa nad spôsobmi, akými by cirkvi mali reagovať na výzvy súčasného sveta“. Úlohou Ústredného výboru KEC je prijímať rozhodnutia medzi výročnými zhromaždeniami konferencie, ktoré vytýčia smerovanie organi-

zácie. Konferenciu európskych cirkví tvorí 120 cirkví pravoslávnej, protestantskej, anglikánskej a starokatolíckej tradície.

Zvýšený záujem o medzináboženský dialóg v Jeruzaleme

„Náboženskí lídri v Jeruzaleme sa chcú, viac ako kedkoľvek predtým zapojiť do medzináboženského dialógu. Je pozitívne, že záujem o rozhovory sa zvyšuje a to aj napriek rastúcemu politickému napätiu v oblasti“, povedal Daniel Milo, riaditeľ Jeruzalemského centra pre Etiku pred otvorením 3. ročníka medzináboženského a etického sympózia 14. septembra 2011. Na tohtoročnom seminári sa zúčastnilo 50 predstaviteľov cirkví a náboženských spoločností. V malých skupinkách diskutovali o možnostiach bližšej spolupráce. Otázky a výzvy pre spoluprácu sa snažili zodpovedať počas panelovej diskusie aj arcibiskup Gréckej pravoslávnej cirkví, imám a rabín. Účastníci sa zhodli na tom, že predstavitelia jednotlivých náboženských skupín môžu pozitívne vplývať na veriacich a viesť ich k vzájomnému pochopeniu s inými náboženstvami.

Dr. Velislav Altanov zo Sofie rozpráva o novozałożenej ekumenickej cirkvi v Bulharsku:

V roku 2005 sme v Bulharsku zaregistrovali, ako jedinú v krajine a myslím aj vo svete, ekumenickú cirkev, s názvom Kresťanská ekumenická a apoštolská cirkev. Myslím, že vo svete je veľa ekumenických hnutí a organizácií, ale nie cirkví. Našou myšlienkou bolo vytvoriť spoločenstvo s tromi vetvami – pravoslávna, rímskokatolícka a protestantská, kde by boli títo spolu, ale pritom si každý zachoval svoju vlastnú tradíciu. Takýmto spôsobom veriaci svedčia o tom, že dialóg medzi kresťanmi viacerých vierovyznaní je možný. Ich spojitím je služba Bohu. To je našim poslanstvom. Som jedným zo zakladateľov tejto cirkvi a kňaz. Mám na starosti protestantskú reformovanú časť. Organizujem stretnutia kresťanov a kázem.

V Bulharsku platí jeden zákon, ktorý prišiel zo severu, z Moskvy. Vláda v Rusku podporuje Pravoslávnu cirkev. Rovnaký model funguje aj v Bulharsku, kde politici podporujú oficiálnu Pravoslávnu cirkev. Pretože sme ekumenická cirkev, ktorú tvorí aj Grécka pravoslávna cirkev, štát nás nepodporí. Sme nezávislí. Sme len na začiatku a nevyvinuli sme ešte žiadnu prácu v sociálnej oblasti. Možno v budúcnosti.

V krajine máme ďalšie evanjelické cirkevné zbory, ktoré sú veľmi aktívne v sociálnej oblasti – pracujú s ľuďmi v núdzi, s drogovými závislými, alkoholikmi, týranými ženami. Pracujú s Rómami a chudobnými ľuďmi. Ponúkajú im jedlo. Tieto aktivity sú aktivitami evanjelikálov. V súčasnosti sú najaktívnejšími kresťanmi v Bulharsku práve títo kresťania, ktorých je v krajine približne 3 tisíc. Je to malé spoločenstvo v porovnaní s protestantskými hnutiami v Rumunsku, Maďarsku, Slovensku, Českej republike. Síce je ich málo, sú najaktívnejší.

Z agentúr:

BWA, CEC, ENInews, LWI a WCC vybrala Miroslava Franková. Odvysielané na stanici Slovenský rozhlas

BOŽENA CHORVÁTOVÁ-ROYOVÁ

(1871–1960)

Spracoval JOZEF UHLÍK.

Mladosť

Božena Royová sa narodila v Starej Turej ako posledné, piate dieťa evanjelického farára Augusta Roya a jeho manželky Františky, rod. Holuby. Vyrastala trochu v tieni svojich starších sestier Márie a Kristíny, hoci im od začiatku stála po boku a pracovala s nimi už v prvej v nedeľnej škole. Keď jej v roku 1884 zomrel otec, odišla študovať na meštianku do Modry, kde bývala u svojho uja, tamojšieho farára, Daniela Minicha.

Na odporúčanie misionára dr. Baedekera vstúpila v roku 1892 do nemeckej evanjelickej diakonie v Bratislave. Bola tam veľká evanjelická nemocnica, ktorej služby využívalo aj veľa Slovákov. Pretože ovládala perfektne nemecký aj maďarský jazyk, mohla im Božena Royová slúžiť aj duchovne. Neskôr ju vedenie diakonie poslalo založiť stanicu diakonie v Šoproni a potom viedla cirkevný starobinec v Prešove. Zároveň tam slúžila aj doma ležiacim pacientom. V roku 1897 sa stala zakladajúcou členkou Modrého kríža.

Manželstvo

V roku 1899 z diakonie vystúpila a v roku 1900 sa vydala za učiteľa, pracovníka misijného a abstinentského spolku Modrého kríža (MK) a spolupracovníka sestier Kristíny a Márie – Jána Chorváta (1869–1941). Pretože manžel jej sestry Ludmily, farár Čulík, ich ako odpadlíkov odmietol zosobášiť, museli mať sobáš až v ďalekej Slavónii. Život s Ondrejom Chorvátom bol pre ňu náročný, pretože manžel bol často na evanjelizačných cestách a starostlivosť o rodinu spočívala, viac menej, na jej pleciach. Najprv žili v Novom Meste nad Váhom (1900–1906), kde sa snažili rozbehnúť duchovnú prácu v rámci spolku Modrého kríža. Miestni výrastkovia im tu nesmierne strpčovali život. Rozbíjanie okien, fyzické útoky a ohováranie boli ich každodennou skúsenosťou. V roku 1900 začali práve v takýchto ťažkých podmienkach tlačiť evanjelizačný časopis *Svetlo*. Vychádzal až do roku 1915, keď ho uhorská vláda zakázala pre šírenie panslavizmu.

V roku 1906 sa presťahovali do Adamovských Kochanoviec. Spočiatku sa práca MK v obci darila, ale potom miestny farár začal proti nim kampaň, ako voči sektá-

rom a odrádzoval miestnych ľudí od kontaktu s nimi. Preto sa Chorvátovci rozhodli venovať väčšinu svojho času prekladom a vydávaniu kníh Kristíny Royovej, v čom pokračovali od roku 1909 v Starej Turej. Pán Boh im daroval štyri deti. Okrem vlastných detí sa venovali mnohým cudzím mladým ľuďom. Za všetkých spomeňme aspoň bratov Josefa a Karla Kolmanovcov, ktorí ich považovali za svojich druhých rodičov.

Tvorba

Božena Chorvátová prekladala spisy Kristíny Royovej do nemčiny: *Splnená túžba* (Gestillte Sehnsucht, 1903), *Stratení* (Verlorenen, 1903), *Bludári* (Die Schwärmer, 1904), *Sluha* (Der Knecht, 1904), *Za vysokú cenu* (Um hohen Preis, 1911 – spolu s H. Baywaserovou). A robila to tak dobre, že preklad pôsobil, akoby ste čítali originál. Diela vyšli vo viacerých vydaniach. Preložila do nemčiny aj český spis Aloisa Adlofa *Nalezené poklady* (Gefundene Schätze, 1905). Prispievala do časopisov *Svetlo*, *Večernica*, *Cestou svetla*. Z nemčiny preložila životopis Luciena Rochata – zakladateľa Modrého kríža. V rukopise zostali jej spomienky.

Skúšaná

Neobchádzali ju ani ťažké životné skúšky. V roku 1921 Chorvátovcom zomrela ako dvanásťročná dcéra Vierka. V roku 1944 po potlačení Slovenského národného povstania sa v ich dome v rodine dcéry Bohuslavy a zaťa Stanislava Hlubockého skrýval v odboji ranený syn Ondrej a zostrelý americký letec James Kirchhoff. Gestapo ich po udaní spolu so zaťom-učiteľom a tajomníkom Modrého kríža Stanislavom Hlubockým zatкло a 28. 12. 1944 v Trenčíne zavraždilo.

Zomrela 22. decembra 1960 v Bratislave, kde žila u syna Daniela. Pochovaná je pod tzv. husitskou vežou v Starej Turej.

Zdroj:

Juraj Potúček: *Rozpomienky a pamäti*

Boženy Chorvátovej-Royovej, Bratislava 1971

SPOMIENKY BOŽENY CHORVÁTOVEJ-ROYOVEJ

O sestre Kristíne Royovej

Tinuška ako mladé dievča nebola voči láske imúnna. Bola príjemnej povahy a jemnej krásy, mužom sa páčila, hoci sa k nim chovala rezervovane. Otec ako chorľavý človek mal vždy kaplána na pomoc, tí sa tu striedali, lebo keď dostali faru, odišli a bol tu zase druhý. Boli to všetko mladí ľudia. A chodili k nám i iní mladí ľudia... Avšak iba k jednému zahorela Tinuška láskou. Ku kaplánovi Michalovi Roháčkovi. Bol to ušľachtilý mladík, otec sa ho zaujali ako chlapca a keďže bol z chudobnej rodiny a veľmi nadaný, pomohli mu na štúdiách. Keby ho nebola skosila choroba, iste by sa Kristína bola za neho vydala, lebo ju ozaj úprimne miloval. Jeho smrť mala na ňu ďalekosiahly účinok. Neskôr to považovala za riadenie Božie. Veď akoby bola mohla toľko vykonať zviazaná rodinnými putami, ako vykonala spolu s rovnako slobodnou sestrou Máriou? Raz sa prechádzala po záhrade, otec, ona a Roháček. Zrazu priletela včela a pichla ju do tváre. Mladík inak veľmi zdržanlivý – sa zľakol, schytil dievča a chcel jej ústami vytiahnuť žihadlo, ona sa mu však vymanila z náručia. Až keď počula, čo môže spôsobiť včelí jed, dala si ho vytiahnuť.

Aj kaplán Varga sa do Kristíny zaľúbil. Bol to veľmi slušný mladík, iba krátko bol u otca kaplánom, lebo čoskoro dostal faru v Zay – Uhrovci, tam, kde sa narodil Ľudovít Štúr. Po odchode popýtal rodičov o ruku Kristíny a ako dar jej poslal peknú lampu. Na jej želanie však musel otec odpovedať, že Kristína sa nemieni vydať.

Môj manžel Ján Chorvát sa neraz nepohodol s mojou sestrou Kristínou. On mal taký triezvy rozum, ona si zase všetko rada zidealizovala. Po jednej takej nezhode prestala môjmu mužovi načas tykať. Ale on sa s tým doma nepriznal. Až raz som zbadala, že mu vyká a ja som sa pred ním začudovala. On na to však nič, iba: "Chorvát má široký chrbát, unesie aj to".

O tom, ako som sa zoznámila s Jánom Chorvátom

Keď som chodila v Modre do meštianky, bol tam na štúdiách aj môj budúci manžel. Ten ma stále prenasledoval, ale ja som ho ani vidieť nechcela. Keď išiel Janko Chorvát k Minichovcom, u ktorých som bývala, vždy ma vystriehol. Chodievala som hore mestom po pivo. Keď ma uvidel, prebehol z druhej strany ulice cez lávku, ale ja keď som ho zbadala, prebehla som cez druhú lávku, niekedy som mu ani na pozdrav neodpovedala. Za celých päť rokov, čo som bývala u uja v Modre, ma tento iba jedenkrát vyhrešil a to kvôli Jankovi. Chorvát si ako obvykle prišiel k ujkovi požičať slovenské noviny, ktoré boli vtedy pre Slovákov veľkou vzácnosťou. Ja som sedela pri ručnej práci a keď som začula jeho dobre známe kroky, chcela som ujsť, ale už nebolo kedy. On sa mi uklonil a podával mi ruku. Ja som len hlavou kývla, ale ruku som mu nepodala. Ujo ma potom vyhrešil, myslel si, že som to z pýchy urobila, pretože on je chudobný. Chválil mládenca ako dobrého Slováka a snaživého študenta.

Nebolo to preto, že by mi vadila jeho chudoba. Ja som vtedy bola ku všetkým chlapcom odmeraná. Toľko som sa Jankovi v Modre vyhýbala a či na neho nenaďabím aj v Kochanovciach? Raz, keď som bola z Modry doma na prázdninách, šli sme s mamuškou na návštevu k strýkovi Pavlovi Royovi do Kochanoviec, kde bol farárom. Ako sa tak vezieme na kočiari, kto nás to účtivo zdraví? Nik iný, ako Janko Chorvát. Netušila som, že on má v Kochanovciach bratranca – rektora Juraja Chorváta. Večer potom, keď som sa na fare ukladala k spánku, zaznievala ku mne z neďalekej školy melódia slovenskej ľudovej piesne Dobrú noc, má milá – to on hral, nebolo ťažké hádať komu. Neskôr sa stal učiteľom na Starej Turej. Ja som však odolávala, nastúpila som do diakonickej služby najskôr v Bratislave, potom v Šoproni a v Prešove. Nakoniec ako dvadsaťdeväťročná som opustila diakoniú a vydala som sa za neho.

Život v službe

Po mojom vydaní sme prežili najťažšie roky v Novom Meste nad Váhom. Každý nám mohol ubližovať, boli sme za nič považovaní. Počas zhromaždení sa pred domom zbehla luza a hádzala nám kamene do okien. Pán nás predívne chránil, že nikto nebol zranený. Prvé naše ročníky časopisu Svetlo boli tlačené v tomto meste v tlačiarňi u Horowitza, ktorý bol Žid. Židia boli jediní, ktorí nami nepohŕdali. Potom nás Pán Boh odtiaľ vyviedol a dostali sme sa do Kochanoviec, tam sme mali inakšie obecnstvo a ľudia radi chodili, mali sme tam hneď v prvý rok veľmi peknú vianočnú slávnosť. No farár začal proti nám, nie verejne z kancľa ako na Starej Turej, ale po domoch agitovať a varoval farníkov pred nami ako pred sektármi a aj aby od nás žiadne traktáty neprijímali. A ľud sa dal zastrašiť a poslúchol. Tak sa môj muž potom úplne venoval časopisu Svetlo a vydávaniu kníh Kristíny Royovej. Tam som prekladala prvé knihy do nemčiny. Keď potom kaštieľ, v ktorom sme bývali v podnájme, mužov bratranec Juraj Chorvát predal, presťahovali sme sa na Starú Turú.

Slovenské povstanie 1848

Matkin brat Karol Holuby bol vraj tichý, zádumčivý mladík. Ťažko niesol, že ho jeho matka zaznávala, pretože bol nepekný, hrbatý. Tým viac lásky mu preukazovala jeho sestra – moja matka, keď vlastná mať oňho nestála. Bol horlivý vlastenec. Ako 19-ročný študent sa v roku 1848 pridal aj so svojím kamarátom, Štefánikovým ujom, Viliamom Šulekom k Hurbanovým povstalcem. Maďari ich prichytili ako pri Hlohovci rečnili k ľudu. Súdili ich a Holubyho previezli do väzenia v Novom Meste nad Váhom. Tam za ním chodila moja matka. Nakoniec oboch obesili. Aká to obdoba s našim Ondrejom. I ten bol väznený v Novom Meste nad Váhom ako môj ujo, aj toho jeho sestra navštevovala. Pravda je, že história sa opakuje.

Zdroj:

Juraj Potúček: Rozpomienky a pamäti Boženy Chorvátovej-Royovej, Bratislava 1971

Daniel Pastirčák: ZDRAVÉ TELO V KÓME.

(Bratislava, Calder, 2011)

Človekovi vnímajúcemu dôležitosť zvestovaného Božieho slova v cirkvi sa pri čítaní poslednej knihy Daniela Pastirčáka *Zdravé telo v kóme* nevydojak natíska otázka, ako má vyzeráť správna kázeň. Podnecuje k tomu už samotný názov edičného projektu „Kázne“, pod ktorý je obsah knihy zahrnutý. Otázka sa v poslednej dobe stáva rovnako živou medzi kazateľmi aj v radoch poslucháčov. Písmo a jeho kvalitný výklad sú v Cirkvi bratskej najvyššou požiadavkou a mali by byť akýmsi neoficiálnym východiskom z každej duchovnej krízy. Kto však rozlíši a potvrdí jej splnenie? Jedni sú za kázanie, ktoré poctivo dodržiava vedeckohermeneutické pravidlá prístupu k biblickému textu. (*hermeneutika* = *súbor pravidiel na výklad Biblie* pozn. red.) Iní presadzujú potrebu „civilnejších“ homílií s príbehmi zo života a konkrétnymi aplikáciami biblického odkazu. Väčšinu prístupov spája ošúchané volanie po jazykovej primeranosti zvestovaného slova pre poslucháčov. Niektorí si vytvárajú zaručené vzory ideálneho kázania.

Publikované kázne Daniela Pastirčáka, ako poznamenáva autor úvodu, nie sú kázňami v obvyklom poňatí. Bolo by preto nedorozumením, pátrať v nich po tom, čo od kázne vyžaduje klasické odborné hľadisko, alebo čo si nárokuje úzkoprýsý odchovanec tradície. A predsa v nich nachádzam neklamné znaky pravej kázne.

Všetky bohaté obrazy, aj zdanlivo vedľajšie úvahy o živote a hodnotách, stoja v službe tém a príslušných biblických textov. Komunikovanie zjavených Božích právd je úderné aj bez otrockého držania sa „predpisového“ kázania. Autor vždy udiera kladivom po hlavičke klinca, nie po doske a prstoch, ako sa neraz stáva kazateľom. Prítom presahuje možnosti ľudského jazyka, dotýka sa až pojmovu neuchopiteľných skutočností, odkrýva hĺbky, do ktorých sa nám tak

ťažko zostupuje konštruktivistickými spôsobmi poznávania. Príkladom, príbehom a aplikáciám je cudzia plytkosť, pôsobia živo, podtrhujú podstatu, pomáhajú pochopiť jej súvislosti.

Vyjadrovať sa k písaným kázňam by odo mňa nebolo celkom fér, keby som sa nevedel vžiť aj do ich zvukových verzií, preto pripomínam, že autora som viackrát počul kázať aj naživo. Jeho kázne sa netvária „samooslovujúco“ s alibistickým odkazovaním na pôsobenie Ducha. Táto tendencia býva príznačná pre ospravedlňovanie chronickej neefektívnosti kázania. Autor naopak, v súlade s kázaním biblických postáv, slovo zasadzuje do najaktuálnejších kontextov a problémov súčasného človeka, takže ten nemusí „hľadať“ osobné oslovenie v dokonalej a ukázkovej, no prítom neadresnej kázni. To znamená, že vidí pred sebou konkrétneho príjemcu slova v jeho situácii, nie objekt, ktorý legitimuje kázanie. Preto potešuje, hľadí, vedie k meditácii, ale tiež napomína, karhá, nepríjemne nastavuje zrkadlo: sploštenosti ľudského ducha, bigotnej obmedzenosti, zhubným deformáciám človeka, cirkvi a spoločnosti. To všetko s jemu vlastným rozletom, nadhľadom, bez myšlienkového násillia, či okázalosti. Aj prípadný oponent musí oceniť všadeprítomnú zreteľnosť autorovho zámeru a majstrovské presvetľovanie problematiky, čo čitateľa (poslucháča) pobáda k jej ďalšiemu prehľbujúcemu skúmaniu.

Umelecké čítanie a prejav autora predstavujú jedinečne použitý Boží dar k prieniku do jadra biblického posolstva a ľudskej duše. Umocňuje ho pokora pred Božou pravdou a tajomstvom, vrúcny vzťah lásky k osobnému Bohu a nehasnúci záujem o spasenie človeka. Tieto skutočnosti hovoria za všetko a pre posudzovateľa sú mementom pred rýchlym a povrchným úsudkom.

Pavol Bomba

(Autor je kazateľom CB vo Vranove n. Topľou)

Pokračujeme v rozprávaniach Mira Moravského z taiwanského pobrežia jeho úvodným vyznaním: *Chvilé tam strávené boli príležitosťou nanovo si uvedomovať jednoduché, ale dôležité pravdy o sebe a o svete. Tie cenné pravdy, ktoré pomáhajú niesť bremeno života a dávajú nádej. Tie, ktorých poznanie vyslobodzuje, lebo majú pôvod v Tom, o kom Biblia hovorí, že stál na počiatku všetkých vecí a bude aj pri ich konci, ktorému my, ľudia, jeho stvorenia, napriek našej vzbure voči nemu, našťastie nie sme ľahostajní. O tom sú tieto rozprávania.*

MIRO MORAVSKÝ

Ilustračná foto:
SVATAVA PIATKOVÁ

ROZPRÁVANIE DRUHÉ: ŠTVORKOLKY

Môj aktuálny pobyt na Taiwane trval už niekoľko týždňov. V práci sa to komplikovalo, chcelo sa mi vrátiť sa domov, chýbala mi moja žena a deti.

Po práci som sa vybral na južný koniec pláže. Slnko už bolo nízko nad oceánom, už si začalo obliekať červené pyžamko a chystalo sa spať – spomenul som si, že som to takto hovorieval svojim deťom pri večernej rozprávke – a clivota bola hneď väčšia, naozaj mi chýbajú.

Bol odliv. V týchto miestach to znamenalo, že sa odkrylo piesčité dno o veľkosti takmer futbalového štadióna. Dal som si malú prechádzku. Je prekvapujúce, aký je takýto odkrytý piesok pevný, noha na ňom ľadva zanechá odtlačok.

Potom som iba sedel – sám, nikto pri mne. Rýchlo sa to však zmenilo. Pri pláži zastali tri terénne pick-upy, na korbách štvorkolky. Z áut vyskočili šikovní chlapíci a za chvíľu boli štvorkolky vyložené. Boli robustné, s veľkými kolesami. Ozval sa ich rev a už aj šantili po odkrytom dne. Najprv ma ich vyrušenie nahnevalo. Keď som ich však pozoroval ako sa dobre zabávajú, zaujalo ma to. Dokonca som dostal chuť si to vyskúšať. Piesok sa pokryl jazvami po kolesách. Netrvalo to dlho, zrazu sa pobrali k autám, štvorkolky naložili

a boli preč. Zostalo ticho. Príliv končil, oceán vyslal niekoľko väčších vln, ktoré zlízali stopy po pneumatikách. A opäť bolo všetko ako predtým. Vrátil sa aj môj splín. Dokonca zosilnel. Čo tu vlastne robím, v tejto ďalekej zemi? Má to vôbec nejaký zmysel? A má vôbec zmysel sa o čokoľvek v živote vážne usilovať, keď nakoniec cez všetko, čím sa zaoberáme sa prevalia vlny času a nenávratne to vygumujú?

Díval som sa na zapadajúce slnko – už sa prezlieklo – a spomenul som si na žiariace oči mojich detí počas večernej rozprávky. Áno, vtedy tá chvíľa mala zmysel. Ako každá chvíľa v našom živote, keď pomôžeme ľuďom okolo nás poznať, že svet nie je až také zúfalé miesto. Keď sa sami pre nich staneme tou jeho lepšou stránkou.

Ak by však svet predsa len tým zúfalým miestom bol, potom sme klamári. Ja som ale v tej chvíli vedel, že nie sme. Tá chvíľa totiž jasne hovorila rečou Tvorcu: Stvoril som svet tak, že má zmysel. A nádej človeka v ňom má svoje miesto. To ma postavilo na nohy. Slnko v červenom pyžamku ťahalo na seba perinu obzoru.

Idem aj ja spať, treba si oddýchnuť, zajtra je nový deň, ktorý bude novou príležitosťou urobiť niečo zmysluplné. ■

LITURGICKÉ ZÁVEREČNÉ PIESNE

Dve piesne, ktoré ponúkame v tomto čísle Dialógu, sa vymykajú z bežnej podoby duchovných piesní. Nie sú strofické, sú pomerne krátke a prinášajú jednu rozvinutú myšlienku. Patria do okruhu tzv. liturgických záverečných piesní.

Pri príprave liturgie bohoslužieb často vnímame potrebu zaradiť na záver pieseň, ktorá už neprináša nové myšlienky, skôr ponúka uzavretie toho, čo sme prežili a prijali a môže byť aj súčasťou záverečného požehnanie.

Hospodin, počuj prosbu moju

Jana Nagajová

Samuel S. Wesley

Hos - po - din, po - čuj pros - bu mo - ju, u - rov - naj
ces - tu pre - do mnou. Chráň ma a veď ma, ne - daj
blú - diť, vo svo - jej prav - de uč ma žiť.

Milosť Kristova

Jana Nagajová, 2. Kor. 13, 13

Tom Fettke

Milosť Kris - to - va buď s va - mi, Bo - žia lás - ka nech vás pl - ní, Svä - tý
Duch nech vo vás pri - by - tok svoj má. Milosť má
Nech ve - die a žeh - ná a o - chra - ňu - je vás.

Podobné piesne sú v Kresťanskom spevníku – napr. *A tak Bohu, Otcovi nášmu... Hospodine, vyuč ma... Kráľu večný, udeľ nám svoje požehnanie.*

Aj na podnet niektorých kazateľov sme začali hľadať podobné piesne, aby sme mohli rozšíriť ich ponuku. Nachádzame ich v pôvodnej tvorbe našich skladateľov (napr. Ivan Valenta: *Nech tá požehná Hospodin*/Áronovské požehnanie) i vo viacerých zahraničných spevníkoch. Väčšinou v kapitole liturgická hudba. Podobne ako u nás Mária Royová, aj tam hudobníci často siahli po zhudobnení konkrétneho biblického verša. Pri slovenskom preklade musíme potom použiť jeho mierne parafrázovanú podobu, pretože presné znenie sa k danej melódii nedá použiť. Tak je to, napr. v piesni *Milosť Kristova*, ktorú sme našli v spevníku „The Baptist Hymnal“/1991.

Máte možnosť odskúšať si ich použitie. Pomohlo by nám, keby sme sa od vás dozvedeli, ako sa vám tieto a im podobné piesne osvedčili na vašich zborových bohoslužbách.

A ešte malá hádanka:

Pieseň *Hospodin, počuj prosbu moju* je inšpirovaná veršom z jedného žalmu. Nájde niekto z vás spomínaný verš? Pomôcka: nachádza sa v Žalmoch 1–5. Potešíte nás, ak nám napíšete, ktorý to podľa vás je.

Adresa:

hudobny.odbor@gmail.com

Za SPS Milica Kailingová

Samospráva mesta Stará Turá, Ekumenická rada
cirkví v Slovenskej republike, Miestny zbor ECAV
v Starej Turej

a

Občianske združenie SLUHA
oznamujú všetkým záujemcom, že projekt
100 rokov slovenskej Biblie

bol úspešne ukončený. Pamätník prof. Jozefa Roháčka
(1877–1962), rodáka zo Starej Turej, prvého prekladateľa
Bible z pôvodných jazykov do slovenčiny koordinálny výbor
projektu slávnostne odovzdá mestu Stará Turá v sobotu
29. októbra 2011.

Srdečne Vás pozývame na slávnostné bohoslužby v chráme ECAV
na Starej Turej o 10.00 hod. Umelecké dielo akademických so-
chárov Jána Šicku a Jaroslavy Šickovej-Fabrice odhalíme za účasti
pozvaných hostí o 12.00 hod. pri pripravenom podstavci na pre-
mostení potoka v centre mesta.

Ing. Ján Kišš
Primátor mesta Stará Turá

Doc. Ing. Štefan Markuš, DrSc.
Koordinátor projektu

VIANOCE V DIALÓGU

Opäť je čas, aby ste sa ozvali a pripomenuli našim čitateľom, že aj umeleckým prejavom vieme vyjadriť
zvláštnosti i každodenné príbehy, ktoré píše život s Bohom. Opäť, ako každý rok, dáme vo
Vianočnom čísle Dialógu priestor vašim veršom, prózam, výtvarným prácam, či umeleckým fotografiami.
Texty, naskenované obrazy, či fotografie iných výtvarných diel a umelecké fotografie posielajte na adresu:
bpiatko@internet.sk

DIALÓG na rok **2012**

ĎAKUJEME
že DIALÓG si našiel miesto vo vašich zboroch i rodinách
TEŠI NÁS
že DIALÓG zaujal aj vás, ktorí si ho požičiavate
NEPOMÔŽE
DIALÓGU, ak chce prežiť, keď si ho požičiavate
POMÔŽE
DIALÓGU, keď si ho na rok 2011 objednáte

OBJEDNÁVKY
u zborových
distribútorov,
alebo priamo v redakcii
(+ poštovné)

BYŤ SOLIDÁRNY

Slovo solidarita pochádza z latinčiny (*solidus* = pevný, celistvý). Už v stredoveku poznali právny pojem *in solidum*, ktorý označoval skupinu ľudí, ktorá vystupovala pred súdom ako jeden muž. V tomto zmysle sa slovo solidarita stalo aj politickým heslom (najmä pre sociálnych demokratov). V čase francúzskej revolúcie vznikol pojem „solidarizovať sa“ s niekým, čím mu vyjadrovali podporu a podiel na jeho záväzkoch. Solidarita teda, ako pocit súdržnosti, je v protiklade k predstave panstva a moci jedného nad druhými. Tvorí organickú jednotu medzi zúčastnenými. Takáto organická solidarita skupiny funguje na biblickej požiadavke vzájomnej väzby vyjadrenej v láske a pomoci spolublížnemu. Ježiš Kristus bol jej hlásateľom a od počiatku kresťanstva sa organická solidarita mala prakticky realizovať v živote inštitúcií cirkvi.

Etické normy kresťanskej solidarity prenikli aj do trhovo riadenej ekonomiky demokratických štátov a stali sa významnou výzvou. Solidarita pre mnohých mysliteľov aj politikov je dnes už neodmysliteľnou cnosťou. V živote národov Európy sa toto slovo v ostatnom čase opakovane skloňuje a mnohí z nás sa pýtame po príčinách. Prečo sa má Európa solidarizovať? Odpoveď nie je jednoduchá. Žiadať solidaritu od Slovákov s Grékmi nie je ľahké, lebo zvýšenie slovenských záruk do eurovalu – zo 4371 na 7727 miliardy eur – nie je malá čiastka. Navyše sme si vedomí, že Slovensko muselo, na rozdiel od Grécka, splniť všetky maastrichtské kritériá a Európska komisia nám v ničom nevyšla v ústrety. Teraz eurozóna žiada Slovensko pomôcť krajine, ktorá kritériá nikdy neplnila a ktorá s nami má minimálne ekonomické väzby. Je pravda, že akákoľvek finančná náказа v eurozóne môže

ŠTEFAN MARKUŠ

„Len solidárny svet môže byť spravodlivý a žiť v mieri.“

*Richard von Weizsäcker,
prezident NSR, (1984–1994)*

Solidarita je dobrovoľná spoločenská súdržnosť. Znamená ochotu vzájomne si pomáhať a chrániť záujmy nejakej skupiny. Človek je solidárny s niekým, pokiaľ ho podporuje a jeho úspechy aj neúspechy pociťuje ako vlastné. Takto definujú solidaritu slovníky.

tvrdlo dopadnúť aj na malú slovenskú ekonomiku. Príspevky do fondu sú síce len vo forme záruk (nie priame prevody peňazí), avšak v prípade Grécka existuje pravdepodobnosť, že sa časom zmenia na reálne peniaze.

Predseda politickej strany, ktorá má v názve slovo solidarita sa v debáte pre nemeckú televíziu ARD bránil protiotázkou: *„Myslíte si, že je solidárne slovenskému dôchodcovi povedať, zvýšime vám DPH, aby grécky penzista mohol dostať svojich 1250 eur?“* Vopred hovoríme, že vyhlásenie predsedu SaS neznie kresťansky, ani prezieravo. Nesolidarita spôsobila pád vlády premiérky Slovenska. Má praktizujúci kresťan rozumné riešenie pre absenciu solidarity?

Biblický príbeh moábskej Rút je viac ako príkladný. Naomu, emigrantku z Judska v Moábskej zemi stihalo jedno nešťastie za druhým. Zomrel jej muž, synovia sa oženili s cudzinkami, ale nežili dlho. Vdova zostala v cudzine sama s nevestami. Rozhodla sa k návratu do vlasti. Dlhú presviedčala nevesty, aby ju prepustili samú, Rút sa však nedala odbiť a odprevadila svokru do Betlehema. *„Kde Ty zomrieš, tam zomriem i ja a tam budem i pochovaná“* – odpovedala svokre na všetky jej prosby (Rút 2, 17). Solidarizovala s ňou až po hrob. Nevyčítala dobrovoľný život židovskej rodiny v exile a neskúmala príčiny hlbokého pokánia starej ženy. Odpoveďou Rút na vyznanie Naomy: *„Všemohúci mi učinil zlé“* bolo rozhodnutie zotrvať a pomôcť jej v zúfalej situácii. Zavinennej aj nezavinennej. Riešenia sa ukazovali už po prechode hraníc. V Judsku začali žať jačmeň. Znamenie, že nezomrú od hladu. Jej solidarita bola navyše odmenená. Kráľ Dávid sa stal jej pravnukom (Rút 4, 13–22).

DIALÓG

10/2011, IV. ročník

MLADÝCH

EDITORIAL

...Zmyslom a cieľom odboru pre mládež CB je rozvíjať také aktivity, ktoré pomáhajú zborom vychovať mladých ľudí tak, aby z nich vyrástli znovuzrodení ľudia, ktorí budú schopní obstáť v tlaku dnešnej spoločnosti, ktorí budú aktívne začlenení v zbore a schopní osloviť evanjeliom svoje okolie... a ktoré mobilizujú pracovníkov a posilňujú spolupatričnosť medzi zbormi...

Toto „motto“ máme pred očami, keď sa každoročne pokúšame zostaviť program konferencie mládeže. Je to veľký cieľ a konferencia môže a verím, že aj je vždy dobrým nástrojom na jeho dosiahnutie. Každý rok sa KMCB, samozrejme, nesie aj v duchu iného „motta“, a to je Božie slovo, ktoré máme a chceme vyučovať všade, kde sa boží ľud zide. A tohtoročným mottom bol text: *Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysle a z celej svojej sily... Milovať budeš svojho bližného ako samého seba!* Tento text v nás vyprovokoval otázku, či „Sme kompletní“? ...Vo svojom vzťahu s Ním... nasledovaní ... službe... láske ku Kristovi, ale aj k ľuďom v našom okolí. „Sme kompletní“, ak v mene prehlbovania vzťahu s Ježišom Kristom a zachovávaní čistoty a posväcovania sa zabúdame, aký je svet za múrami našich modlitebni, že sú tam ľudia a veľakrát aj naši najbližší, s ktorými strácame kontakt a príležitosti na to, aby sme im mohli niesť evanjelium? „Sme kompletní“, ak v mene evanjelizácie a lásky k ľuďom zabúdame na vzťah k Jeho telu – cirkvi a naša láska k Nemu nie je z celého srdca, duše, mysle a z celej sily a nevieme kvôli Nemu urobiť naozaj radikálne rozhodnutia vo svojom živote? ... SI KOMPLETNÝ?

Eva Myjavcová

vedúca Odboru pre mládež CB

fotky v tomto čísle: **Nad'a Máhriková**

redakčná rada: **Eva Myjavcová (predsedníčka)**
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia: **Jana Cabadajová**
Šimon Evin
Nad'a Máhriková

grafické spracovanie: **Nad'a Máhriková**

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

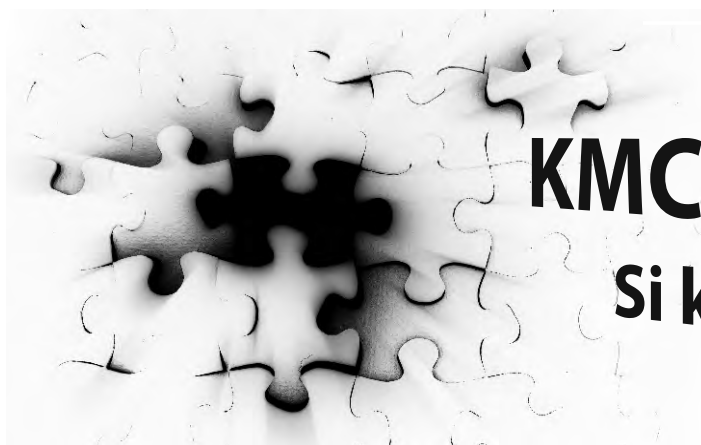
KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

kianickova.eva@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mesacnikdialog.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

14.-18. 9. 2011 (ZA)

KMCB 2011

Si kompletný?

vyskočiť z okna?

Prosíme, neskáčte z okna skôr ako dočítate článok. Mohlo by ísť o nepochopenie nadpisu.

Konferenciu 2011 by sme mohli nazvať aj úspešnou improvizáciou. Nestáva sa príliš často, že vypadne hlavný rečník, ale organizátori to len tak nezabalili a dobre sa pobili aj s touto nepríjemnosťou. Ervina Mittelmana sme počuli len na pár minút cez Skype (veríme, že o rok nám to vynahradí), a preto je tu otázka – ako si ostatní rečníci poradili s davom mládežníkov? Boli to z ich strany uspávanky, alebo si naopak vyprovokovali nejaké letiace kamene ako odozvu?

Večerné programy sprevádzala provokatívna otázka: Si kompletný?! Nikto sa však neurazil a neodišiel predčasne domov. Janči Máhrík prvý večer vysvetlil, o čo ide. Každý z nás si takpovediac skladá svoj život ako puzzle. Máme slobodu vybrať si množstvo dielikov, ponuka je dnes skutočne široká. Naplniť život nám pomáhajú partie, kariéra, pohárik (či rovno fľaška),

adrenalinové športy... Bojujeme s prázdnotou a siahame po tom, čo máme na dosah. Ale bojujeme márne, ak nám v živote chýba Ježiš Kristus. Bez Neho nemôžem byť kompletný. Mať Ježiša ako základ je zďaleka to najdôležitejšie, ale tým sa otázky nekončia. Bolo o čom hovoriť aj ďalšie dni.

S Petrom Hrubom prišla do sály aj motorka, ktorá priťahla pohľady všetkých. To aj symbolizovala – atraktívny svet, ktorý priťahuje naše pohľady. Peter vynikajúco vystihol napätie medzi svetom, v ktorom to žije a naším bezpečným, ale tak trochu nudným prostredím. To napätie priniesol Ježiš. Zrazu neboli jasne pozitívni farizeji, ktorí sa stránili všetkého zlého a nečistého. Zrazu neboli beznádejne odsúdení ani zloději, či prostitútky. Svet vonku, za našimi hranicami vie byť nebezpečný, ale Ježiš sa v ňom pohyboval a uspel. On premieňal toto prostredie a nie naopak.

Ak Peter prišiel na motorke, tak Janči sa ďalší večer uskomnil so skateboardom.

Skromnosť je cnosť, najmä ak pomáha odhadnúť svoje sily. Janči (na rozdiel odo mňa) na skateboarde dokáže prejsť aspoň pár metrov. A to bol symbol večera – dokážem byť vo svete bez toho, aby to pre mňa malo negatívne následky na zdraví a živote (najmä duchovnom)? Janči uviedol 10 rád-otázok, ktoré si môžeme klásť, ak máme dilemu „ísť alebo zostať“. Napr.: Aké sú moje motívy? Čo hovorí moje svedomie? Neznosíť ma to? Oslávim tým konaním Pána Boha?

Na posledný večer prišiel Bedřich Smola, kazateľ zo Vsetína. Spriaznenosťou, odvahou ku kritike a českým jazykom hovoril o tom, ako sa vykloniť z okna. Okno na pódiu celý čas symbolizovalo spôsob, ako pochopiť a pôsobiť na svet za našimi hranicami. Bedřich cielil na to, ako máme prinášať a žiť evanjelium. Niekoľko parafráz: Nestačí len hovoriť, ani len konať. Ak len neopisuješ, nikto z toho nepochopí, že si kresťan. Len si pomyslia, že si šprt! Potrebujeme osobné vzťahy s neveriacimi. Misia je pre každého kresťana. Neprijali sme aj my koncept, že viera je len osobná záležitosť a musíme byť tolerantní? Ale ak má Ježiš pravdu, tak ľudia vo svete o nej potrebujú počuť, lebo nemajú svoju pravdu, ale svoju lož. Akú hodnotu má pre nás kríž? Motivuje nás vyjsť za hranice nášho pohodlia?

Celú konferenciu zakončil príkaz lásky, ktorý pripomenul Tibor Máhrík. Byť kompletný znamená aj milovať Boha celým srdcom, dušou, myslou a silou. A to nie je len možnosť, nejde o to, či sa nám chce, alebo máme chuť. Je to najdôležitejší príkaz v Písme pre náš život.

Juraj Institoris

bussines and family

V popiske tohto semináru na našich malých kartičkách s programom bolo pod menom Ondrej Magyar napísané, podnikateľ. Keď vošiel do miestnosti, presne takto aj vyzeral. Elegantná košeľa, nohavice a kufřík. Presne tak si predstavujem podnikateľov, aj keď z reálnej praxe viem, že takto nevyzerajú všetci. Ondrej však moje kritéria výzoru splnil a ja som netrpezlivo čakala, čo nám porozpráva. V miestnosti sedelo celkom veľa ľudí. Boli to väčšinou vysokoškóľáci, ktorí vedeli, že chcú niečo doštudovať a po štúdiu si vo svojom odbore vybudovať nejakú kariéru. Ich hlavná otázka bola jediná: „Ako mám ako kresťan toto všetko zladit' so svojou rodinou a prácou pre môj zbor?“

Ondrej presne túto otázku postupne zodpovedal. Nehovoril poučky, či teóriu. Hovoril o tom, ako začínal. Hovoril o tom, ako sa zaľúbil do svojej manželky, ako rozbiehal svoj podnik, ako sa stará o svojich zamestnancov a aké problémy s nimi musí riešiť. Rozprával nám o svojich deťoch, o tom, akým spôsobom sa rozhodol mať spolu s manželkou až štyri, ako sa ich snaží vychovávať a ako majú doma vytvorený systém tak, aby mal na všetky primerane veľa času. Rozoberal problémy plánovania, realizácie a kontroly a po nejakej chvíli som mala pocit, že nesedím na seminári v miestnosti s kopou ľudí, ale že som so svojím dobrým kamarátom niekde na káve

a počúvam veselé historky z jeho minulosti. A potom mi to došlo – že toto je tá jeho rada.

Nie je to presný popis krok za krokom – toto rob takto a dostaneš sa sem – hovoril nám svoje svedectvo. Svedectvo človeka, ktorý má vzťah k svojmu Bohu a zboru a ktorý je zapálený aj pre svoju prácu. Človeka, ktorému sa podľa mojej mienky tieto veci podarilo spojiť. Ondrej a jeho postoje, zábery a riešenia mi boli veľkou inšpiráciou.

Eva Kianičková

pasivita – tichý zabiják (vo vzťahoch, službe, mládeži, cirkvi)

Týmto slovom charakterizoval Jančí Máhrík svoj seminár *Sedím na konári a je mi dobre*. Náš rozhovor o pasivite, jej príčinách, dôsledkoch a možných riešeniach mal približne takýto obsah:

Človek bol stvorený ako aktívna bytosť. Boh Adamovi a Eve povedal: *Plodte sa a množte sa a naplňte zem; podmaňte si ju a panujte nad morskými rybami, nad nebeským vtáctvom a nad každým živočíchom, čo sa hýbe na zemi.* (Gn 1, 28). Pasivita (v negatívnom zmysle slova) sa do ľudského sveta dostala s hriechom. Byť pasívny je proti Božiemu zámeru s človekom.

Pasivita nevzniká sama od seba, ale vždy je niečoho dôsledkom. Niektoré z možných príčin sú:

1. *Strach*. Môžeme mať strach zo zlyhania, z rizika, z toho, čo si o nás pomyslia alebo čo

o nás povedia ostatní. Ale Pán Boh lieči náš strach – Ž 34,5; Pr 29,25.

2. *Vyhorenosť*. Pasivitu spôsobuje aj únava, prepracovanosť, veľké vypätie, vyčerpanie (z práce, služby...). Vtedy si potrebujeme oddýchnuť a načerpať – prijímať dobré veci, užiť si ich a tešiť sa z nich.

3. *Lahostajnosť/lenivosť*. Niektorí môžu byť lahostajní problémom, úlohám, povinnostiam atď. Iní si uvedomujú ich závažnosť, ale sú príliš leniví, aby začali niečo robiť. Títo ľudia potrebujú upozornenie a napomenutie.

4. *Neodbornosť/neochota učiť sa nové veci*. Ľudia sú pasívni aj preto, lebo nevedia robiť to, čo by mali, alebo sa to nechcú naučiť. Ale v Biblii čítame, že Pán Boh uschopňuje povolaných a že mu záleží na našej poslušnosti, nie výkonoch.

Na pasivitu majú vplyv aj ďalšie veci, napríklad kolektív, delba práce, presýtenosť, apatia, strata cieľov a motivácie... Ďalším veľkým problémom je, že v dnešnej spoločnosti sa celkovo veľmi vytráca schopnosť sebazaprenia.

Keď sa zaoberáme riešením pasivity, pamätajme, že je dôležité nájsť jej príčinu a tú sa pokúsiť odstrániť. Ak ten problém riešiť začneme, vyriešiť sa dá. A tiež porozmýšľajme, ako nás služba/pasivita ovplyvní a ktoré z nich nás viac obohatí. Neostávajme dobrovoľne pasívnymi ľuďmi – je to v priamom rozpore s účelom, pre ktorý nás Boh vytvoril.

Šimon Evín

silné hrdinky J. Austenovej: Pohľad na feminizmus a modernú kresťanskú ženu

Keď sa niekde ako hrdinka, či hlavná postava objaví žena, hneď sa nám vybavajú nasledujúce asociácie: feministka, vojna pohlaví, emancipácia, rodová rovnosť, spoločenské postavenie žien, slabšie pohlavie, diskriminácia žien, matka detí, karieristka,... Jane Austenová ako prototyp ženskej autorky a tzv. rodinného románu síce zachytila každodenný život vyššej vidieckej vrstvy 18. storočia v podobe váženej snobskej spoločnosti, opisala však mnohé veci, ktoré sú pre spoločenské postavenie ženy relevantné aj dnes. Vtedy sa ženy v spoločnosti „počítali“, len keď sa vydali. Vydaj bol jediný spôsob, ako dosiahnuť uznanie a istotu. Dnes možno uznanie a istotu nahradiť jedným slovom – peniaze. Hrdinky v dielach Jane Austenovej však bojovali proti zaužívaným tradíciám anglickej „smotánky“. „Slubujem, že seba nedám s nikým dokopy...“, tvrdí tvrdohlavá a cieľavedomá Emma. Zjavne ide o typický manažérsky typ, vie sa sama o seba postarať, v podstate k životu nepotrebuje mužov. Naopak, Elisabeth sa chce vydať, nie však za kohokoľvek, je idealistická, hlavu má plnú predsudkov. Žeby mala na

mužov veľké nároky? Otázka je, či aj ona spĺňa nároky muža. Anna Elliotová zase pre-mýšľa „o minulosti a snaží sa nestranné posúdiť, čo bolo správne a čo chybné“. Sama tvrdí, že už je staršia a pozerá na veci inak. Ako sa prejavuje, že sme staršie – osobnostne, fyzicky, duševne a duchovne?

Dnešná žena je veľmi podobná. Svet ju vníma ako bojovníčku, ktorá sa snaží vyrovnáť mužom, hoci stále vníma markantné rozdiely medzi oboma pohlaviami. Katy Perry spieva: „Je to čierna a je to biela, bojujeme, rozchádzame sa, bozkávame sa, dopĺňame sa.“ Vzájomné dopĺňanie sa medzi mužom a ženou patrí aj medzi biblické princípy. Podľa 1. Korintským 11, 12, či Efezským 5, 21–33 má žena byť mužovi pomocníčka, nejde o vzťah nadradenosti alebo podradenosti, naopak, ide o vzťah služby a lásky k druhému, čo tvorí aj základ manželstva. Žena utvrdzuje a posilňuje muža v povolani živiteľa a hlavy rodiny – avšak vždy nech koná pod autoritou Krista, rovnako ako muž (Kol 3, 18–19).

Ženy v cirkvi potrebujú pomocť rozoznať svoje duchovné dary, povzbudenie, aby sa aktívne zapájali v zbore, či kresťanskej komunite. Ženy majú takisto dar múdrosti, môžu byť povolané i do reprezentatívnej funkcie a prispieť k celistvosti Božej „rodiny“, pričom je potrebné zachovať hierarchiu tak, ako nariadil Boh (1. Tim 3, 1, Tit 1, 5–9). Ženy by mali byť vzorom pre svoje nasledovníčky, pretože aj my raz budeme vzormi. Zbor by mal vytvoriť podmienky, aby sme skutočne vedeli fungovať ako jedna rodina a vytvárať obohacujúce vzťahy.

Navyše, naša kultúra vytvára ohľadom rodových úloh a identity chaos a neistotu. Ľudia by mali prehodnocovať svoje vzťahy, manželstvo, úlohy v rodičovstve, domácich prácach a pod. Problém sexuálnej orientácie, spôsoby, ako sa ženy ukazujú v reklamách, zneužitie médiami, pornografia – z takého sveta budú prichádzať ženy a dievčatá do zboru, mali by sme byť v obraze a pripravené vyučovať ich a viesť k evanjeliu.

Danka Kuchariková

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.